Den vidrige styckmördaren och den söta, snälla styckmörderskan

En studie om kvällstidningarnas porträttering av en kvinnlig och en manlig styckmördare

Amanda Bergman, Alma Pepelar & Martin Rosendahl

Höstterminen 2021

Självständigt skrivande, 15 hp

Huvudområde: Kriminologi

Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete

Handledare: Johanna Börrefors

Den vidrige styckmördaren och den söta, snälla styckmörderskan

Sammanfattning

Syftet med studien är att studera hur manliga och kvinnliga styckmördare framställs och beskrivs i kvällstidningar. Studien vilar på kvalitativ innehållsanalys där vi har jämfört gestaltningen av Peter Madsen och Jonna Henningsson i ett antal artiklar från Aftonbladet och Expressen. Studien visar att det finns vissa skillnader i hur media framställer Henningsson och Madsen. Media skildrar Henningsson som en kallsinnig mördare, men de beskriver henne också som en vanlig och skötsam tjej, till skillnad från Madsen som nästan genomgående beskrivs som ond och empatistörd. Vi försöker förstå anledningarna till hur och varför kontrasterna i beskrivningen av Henningsson kan vara större än i beskrivningarna av Madsen genom bland annat stereotypa åsikter och uppfattningar om könen som skiljer sig åt, samt allmänhetens syn på vem som är en legitim gärningsperson.

Nyckelord: idealiskt offer, idealisk gärningsperson, ridderlighet, manlig styckmördare, kvinnlig styckmördare, kvällstidning

The disgusting dismemberer and the sweet and kind dismemberer

Abstract

The purpose of this study is to analyse how male and female murderers are being portrayed in evening newspapers. The study is based on a qualitative content analysis where we have compared how compared how media describes the male murderer Peter Madsen and the female murderer Jonna Henningsson in a number of articles from Aftonbladet and Expressen. In the result of the study, we can see that there are some differences in how the media portrays Hanningsson and Madsen. Media described Henningsson as a cold-blooded killer, but they also described her as an ordinary and well-behaved girl, unlike Madsen who the media almost consistently described as evil and lacking empathy. We try to understand the reasons for how and why the media describes Henningsson differently than Madsen with for example stereotypical views and perceptions about the sexes that differ, as well as who is a legitimate perpetrator.

Keywords: ideal victim, ideal perpetrator, chivalry, male murderer, female murderer, evening paper

Criminology III, Fall 2021. Supervisor: Johanna Börrefors

Innehållsförteckning

Inledning…….....1
Syfte och frågeställning……3
Bakgrund……...3
Peter Madsen…….....3
Jonna Henningsson…….4
Tidigare forskning…….....5
Dödligt våld bland män och kvinnor……..5
Styckning……....6
Bilden av manliga och kvinnliga mördare i allmänhet……...8
Effekter av medias rapportering om dödligt våld……...9
Teori……...10
Det idealiska offret…….11
Ridderlighetsteorin…….12
Metod…….13
Urval och avgränsning……...13
Etiska aspekter……...14
Analysmetod……..15
Giltighet och trovärdighet..……16
Tillvägagångssätt……....17
Analys……....17
Peter Madsen……..…….18
Jonna Henningsson..……...20
Relation till offret……...21
Framställning av gärningspersonen……...23
Agerande vid brottet…….25
Slutdiskussion……27
Relation till offret……..28
Framställning av gärningspersonen…….....28
Agerande vid brottet…….29
Metoddiskussion……...30
Förslag till vidare forskning……...……....31
Referenslista…….....32

Inledning

Intresset för våldsbrott är stort i samhället, både som underhållning och populärkultur men även som nyhetsförmedling (Goldstein, 1999). Det finns en stark koppling mellan rättssystemet och nyheter vilket beror på utvecklingen av massmedia och internet. Forskarna David Kidd-Hewitt och Richard Osbourne menar att man inte kan tala om brottslighet utan att tala om medier och vice versa (Pollack, 2001). Informationen som journalister får om brotten kommer främst genom exempelvis åklagare och polisen (Pollack, 2021). Detta innebär att mycket av de brott som återspeglas i media är baserat på vad åklagare eller polisen återger. På så sätt kan man se hur även rättsväsendet har en påverkan på reproduceringen av stereotypa könsroller eftersom medias källa gällande brott är rättsväsendet. Med detta kan man se hur media och brottslighet går ihop (Pollack, 2001). När det kommer till det dödliga våldet som uppmärksammas i media handlar det oftast om män som förövare eftersom de utgör nittio procent av gärningspersonerna jämfört med kvinnor som står totalt för mindre än tio procent av det dödliga våldet (Brottsförebyggande rådet [Brå], 2017). Trots att män är överrepresenterade i brottsstatistiken, generellt men även för det dödliga våldet, får kvinnliga mördare större medial uppmärksamhet (Grabe m.fl, 2006). Detta kan leda till en onyanserad bild av brott och förövare vilket media även kritiserats för (Nilsson, 2013, I: Heber, Tiby, Wikman, 2013). Enligt författaren Belinda Morrissey (2003) finns det en ovilja hos både media och rättsväsendet att betrakta kvinnor som mördare, och att det i bland annat media och rättsväsendet finns en tendens att betrakta kvinnliga gärningspersoner som offer. Journalistiken har en roll i konstruktionen av könsrollerna där män anses aggressiva och kvinnor passiva (Grabe m.fl, 2006). Eftersom män och kvinnor har olika tillskrivna egenskaper, kommer avvikande beteenden från könsrollerna uppmärksammas på olika sätt av media. Morrissey (2003) förklarar att mäns våld inte är ovanlig, trots att våldet kan vara extrem. Vidare utvecklar Morrissey att om en man dödar kommer det brottet oftast anses mer förväntat och mänskligt jämfört med om en kvinna dödar, eftersom våld och aggressivitet ses som en del av det manliga beteende. Därför blir mäns våld förväntat jämfört med kvinnors våld. När en kvinna är aggressiv och begår brott, särskilt våldsbrott, uppmärksammas det mer i media eftersom det anses normbrytande (Jewkes, 2021; Grabe m.fl., 2006). Mord är ett avvikande beteende men passar mer in i en maskulin handling än feminin, vilket gör att kvinnliga mördare ges större utrymme i media eftersom de avviker från den stereotypa kvinnan (Grabe m.fl., 2006). Om man sammanför kriminologins och journalistikens kunskaper och teoretiska perspektiv kan man få en mer utvecklad och nyanserad analys av

olika samband mellan rättssystem och mediesystem samt mellan kriminalitet och journalistik (Osborne, 1995, refererad i Pollack, 2001). Eftersom media når ut till allmänheten så reproducerar de normer och fördomar som existerar i samhället (Hirdman, 2003). De har en påverkan på människors värderingar och uppfattningar om samhället, vilket innefattar uppfattningar om förövare och brott. Det har lett till diskussioner inom feministisk kriminologi om huruvida kvinnor blir behandlade mildare än män av rättssystemet (Jewkes, 2021). Medan vissa hävdar att kvinnor behandlas mildare än männen, menar andra att kvinnor som begår grövre brott behandlas hårdare. Detta sägs bero på att kvinnor som begår grövre brott, exempelvis styckmord, avviker från den stereotypa kvinnan (Grabe m.fl., 2006). Vissa forskare menar att kvinnliga mördare inte porträtteras som "lika farliga" som manliga mördare. Samtidigt hävdar andra att kvinnliga mördare beskrivs som"monster" och "farliga", jämfört med manliga mördare som beskrivs som "hårt arbetande man" och "försörjare" (O'Donnell, 2016). Det är därav viktigt att se över hur manliga och kvinnliga förövare framställs i media eftersom media har en stor roll i människors uppfattningar om brott och kön. Medierna har även kritiserats för att ge en onyanserad bild av brott, och för att de stärker rådande fördomar och stereotyper. De har således en avgörande roll i hur brott, gärningsmpersoner och offerskap skildras (Nilsson, 2013, I: Heber, Tiby, Wikman, 2013). Det finns indikationer på att medias porträttering av kvinnor kan påverka hur de behandlas i en rättsprocess (Morrissey, 2003). Vidare finns det indikationer på att vissa mycket grova brott kan få mycket medial uppmärksamhet, oavsett vilket kön gärningspersonen har (Friedman, 2008; Petreca m.fl.,, 2020). Däremot förefaller forskningen vara bristfällig vad gäller porträtteringen av kvinnliga respektive manliga gärningspersoner där båda är dömda för mycket uppmärksammade brott. Det förefaller finnas en kunskapslucka angående huruvida den skillnad som tycks finnas i hur kvinnliga gärningspersoner framställs jämfört med manliga kvarstår om brottet i sig är mycket uppmärksammat, eller om skillnaden är mindre påtaglig om brottet är av sådan art att det i sig väcker mycket uppmärksamhet.

I denna studie kommer vi att analysera vilka likheter och skillnader det finns i medias beskrivning av manliga och kvinnliga styckmördare. Vi har valt att fokusera på den manliga mördaren Peter Madsen och den kvinnliga mördaren Jonna Henningsson. Styckmordsfallen kommer analyseras utifrån två kvällstidningar, Aftonbladet och Expressen. En sammanfattning om fallen följer i ett senare avsnitt i studien.

Syfte och frågeställning

Syftet med vår studie är att studera hur en manlig och en kvinnlig styckmördare framställs och beskrivs i två kvällstidningar, samt vilka likheter och skillnader det finns i beskrivningarna.

Detta syfte mynnar ut i frågeställningen; Hur beskriver kvällstidningar den dömde styckmördaren Peter Madsen i jämförelse med den dömde styckmördaren Jonna Henningsson?

Bakgrund

I följande avsnitt sammanfattas de två olika fallen som är fokus i denna studie.

Peter Madsen

Våren 2017 tar en svensk journalist kontakt med Peter Madsen i syfte att göra en intervju med honom. I augusti samma år tar Madsen kontakt med journalisten och erbjuder henne att göra intervjun i hans ubåt. De lämnar hamnen i Köpenhamn kvällstid och sedan försvinner spåren efter ubåten. Dagen därpå dyker Madsen upp i ubåten men utan journalisten. Kort därefter sjunker ubåten som senare visar sig sänktes medvetet av Madsen. Han säger till polis att han släppt av kvinnan kvällen innan, men han häktas misstänkt för mord, alternativt dråp. En sökinsats drar igång och några dagar efter försvinnandet finner en cyklist en torso i vattnet utanför Köpenhamns hamn som visar sig tillhöra den försvunna kvinnan.
Sökinsatsen fortsätter och man hittar två påsar, den ena var fylld med kvinnans kläder, skor och en kniv, de andra påsen innehöll två kroppsdelar tillhörande kvinnan. Några dagar senare hittas en såg som kunde kopplas till fallet, och efter ytterligare några veckor finner man kvinnans två armar (Aftonbladet, 2018, 4 mars).
Polisen misstänker Madsen för att ha utsatt kvinnan för sexualbrott under särskilt försvårande omständigheter, mord och styckning av kvinnans kropp. Försvårande omständigheter är enligt danska Straffeloven, Danmarks motsvarighet till Brottsbalken, exempelvis om gärningspersonen uppvisat särskild hänsynslöshet eller om offret varit försvarslöst (Straffeloven 10 kap. 81§). Vid våldtäkt skall enligt Straffeloven 24 kap. 216§ särskilt beaktas om våldtäkten varit särskilt farlig eller kränkande, samt de försvårande omständigheter som regleras av Straffeloven 10 kap. 81§.

Madsen erkänner till slut att han har styckat kvinnans kropp och att han har kastat kvarlevorna i vattnet utanför Köpenhamn, men nekar till mord och sexualbrott. Madsen hävdar att kvinnan har dött av kolmonoxidförgiftning inne i ubåten, något som polis och åklagare inte tror på. Åklagaren menar att Madsen ska ha bundit fast kvinnan och utsatt henne för grovt våld genom slag och stick, samt att mordet var planerat. Madsen döms till livstids fängelse för mord, sexualbrott under särskilt försvårande omständigheter, samt brott mot griftefriden (Aftonbladet, 2018, 4 mars). Madsen dömdes för mord enligt 25 kap. 237§ i straffeloven, våldtäkt enligt 24 kap. 216§ och brott mot griftefriden enligt 15 kap. 139§.

Jonna Henningsson

Jonna Henningsson högg ihjäl och styckade expojkvännens nya flickvän i pojkvännens lägenhet. Hennes plan var att slå tjejen med en hammare och sedan injicera henne med alkohol för att sedan ta henne till skogen så att det skulle se ut som självmord under påverkan av alkohol. Men tjejen svimmade inte av slaget utan hon skrek och gjorde motstånd istället vilket uppmärksammades av en granne som började knacka på dörren. Henningsson får då panik och knivhugger tjejen till döds på lägenhetsgolvet (Holm, 2018, 25 oktober).

Henningsson inser att kroppen är alldeles för tung för att hon ska orka bära ut den hel. Hon bestämmer sig därför för att stycka kroppen och lägga de fyra kroppsdelarna i kassar för att sedan köra kassarna till en skogsdunge där hon dumpade dem och täckte över dem med mossa, löv och kvistar. Sedan försöker Henningsson få det att de ut som att tjejen rest bort genom att köra hennes bil till närmsta tågstation och betalade för långtidsparkering (Holm, 2018, 25 oktober).

Henningsson ringer sedan till polisen för att berätta att hon hamnat i bråk med tjejen som hon knivhuggit i självförsvar och att tjejen sedan har sprungit ifrån lägenheten. Men när polisen började undersöka detta inser de att hennes historia inte stämmer. Henningsson bryter då småningom ihop i förhör och berättar om hela händelseförloppet för polisen. Tingsrätten dömer henne till 16 års fängelse för mord och brott mot griftefriden, hovrätten skärper sedan straffet och dömer henne istället till livstid fängelse (Holm, 2018, 25 oktober). Henningsson dömdes i Göta hovrätt för mord enligt Brottsbalken [BrB] 3 kap. 1§. Åtalspunkten brott mot griftefriden inkluderades inte i hovrättsdomen, då det ansågs att styckningen var en del av mordet.

Tidigare forskning

Den tidigare forskningen är indelad i fyra avsnitt. Först redogörs män och kvinnors dödliga våld, vidare redogörs forskning om styckning då de dömda mördarna i studien har begått styckmord. Avsnittet om styckning är inte begränsat till styckmord, utan omfattar även själva styckningen och de motiv som kan finnas till den, samt de lagrum som är relevanta. Därför gjordes bedömningen att det är relevant att skriva om all form av styckning och inte enbart styckmord. Avslutningsvis redogörs bilden av manliga och kvinnliga mördare och slutligen effekterna av medias rapportering om det. Avsnitten ger kunskap om hur brottslighet är fördelad bland män respektive kvinnor och lyfter centrala delar av studien.

För samtliga sökningar användes databasen Criminal Justice Abstracts med peer-reviewed filtret valt. För forskning angående dödligt våld bland män och kvinnor användes sökorden homicide Sweden AND male female OR gender differences vilket gav 9083 träffar. Av dessa valdes en artikel utifrån relevans. Sökorden crime AND gender gap OR time trends gav 338 träffar. Av dessa valdes tre artiklar utifrån relevans.
För forskning angående styckning användes sökorden homicide AND dismember* OR mutilation vilket gav 183 träffar. Av dessa valdes ett antal artiklar utifrån relevans för ämnet.
För forskning angående medias bild av kvinnliga och manliga mördare användes sökorden female AND media OR portrayed NOT otitis gav 11455 resultat. Av dessa valdes en artikel utifrån relevans.
För forskning angående effekter av medias rapportering om brott användes bland annat tidigare sökningar om styckning. Därutöver användes sökorden media AND homicide AND portrayal vilket gav 20 resultat. Av dessa valdes en artikel utifrån relevans. Övriga artiklar inom detta område valdes utifrån Newburn (2017) samt Renzetti, Miller och Gover (2013).

Dödligt våld bland män och kvinnor

Med dödligt våld avses mord, dråp och vållande till annans död (BrB 3:1, 3:2, 3:7). Mycket av den forskning som finns på området har fokuserat på män och pojkars avvikande beteende, och det tycks ha funnits en uppfattning att kvinnors brottslighet eller avvikande beteende antingen inte är tillräckligt omfattande eller allvarligt för att motivera forskning (Paquette Boots & Wareham, 2013; Tracy, Kempf-Leonard & Abramoske-James, 2009). Detta har, enligt forskning, inneburit att kön antingen inte har undersökts överhuvudtaget, eller fått begränsat utrymme i studierna och en konsekvens av detta är att kunskapen om kvinnliga

mördare är begränsad (Trägårdh, Nilsson, Granath och Sturup, 2016). Dödligt våld är betydligt vanligare bland män än kvinnor, och männen är överrepresenterade bland såväl gärningspersoner som offer. Exempelvis var 178 av 195 personer som lagfördes för dödligt våld i Sverige under 2020 män, och enbart 17 var kvinnor (Brå, 2021). Att män är överrepresenterade inom brottslighet beskrivs som ett av de mest stabila fynden inom forskning och könet "man" bedöms vara den starkaste prediktorn för framtida avvikande beteende (Estrada, Bäckman & Nilsson, 2016; Tracy m.fl., 2009). Det finns dock indikationer på att glappet mellan män och kvinnor minskar (Estrada m.fl., 2016; Paquette Boots & Wareham, 2013). Statistik från USA visar att antalet kvinnor som misstänks eller lagförs för brott har ökat markant de senaste decennierna (Steffensmeier, Zhong, Ackerman, Schwartz & Agha, 2006). Även svensk statistik indikerar att glappet mellan män och kvinnor minskar, men studierna antyder att minskningen kan bero på exempelvis förändrat polisarbete eller att fler kvinnor av någon anledning lagförs, trots att brottsligheten i sig inte ökar (Estrada m.fl., 2016; Trägårdh m.fl., 2016).

Befintlig statistik har ifrågasatts av forskare som menar att det är en förenkling att påstå att en ökning av antalet lagförda eller misstänka kvinnor samt en minskning av lagförda eller misstänkta män enbart beror på att kvinnor och män närmar sig varandra i detta avseende, att brottslighet bland kvinnor ökar eller att den minskar bland män (Estrada m.fl., 2016; Paquette Boots & Warenham, 2013). Paquette Boots och Warenham (2013) menar att statistik över misstänkta eller lagförda är missvisande, och att skillnader där kan bero på förändringar i det polisiära arbetet. Annan forskning antyder att självrapportering är ett mer effektivt verktyg än statistik (Lauritsen, Heimer & Lynch, 2009; Steffensmeier m.fl., 2006). Självrapporteringen visar ett motsägande resultat, med ett glapp som är mer eller mindre konstant.

Styckning

Styckning definieras som avlägsnandet av kroppsdelar eller organ från en kropp, och även övriga grova skändningar av en kropp kan inkluderas i begreppet (Guggenheimer m.fl., 2021). Styckning av en kropp är inte en egen brottsrubricering utan inkluderas i brottsrubriceringen brott mot griftefrid, som omfattar att "obehörigen flytta, skada eller skymfligen behandla lik" (BrB 16:10).

Styckningar delas ofta upp i det som kallas defensiva och offensiva styckningar, beroende på vilket motiv som finns till styckningen (Chopin & Beauregard, 2021; Guggenheimer m.fl., 2021). Vanligast är de defensiva, som utgjorde 70% av de styckningar som ägde rum i

Sverige under perioden 1991-2017 (Guggenheimer m.fl., 2021). Denna metod kallas ibland "transportstyckningar" och syftar främst till att underlätta undanröjandet av kroppen, men motivet kan också vara att försvåra identifiering genom att till exempel fingrar, tänder eller tatueringar avlägsnas, att försvåra polisutredningen eller att dölja dödsorsaken (Chopin & Beauregard, 2021; Guggenheimer m.fl., 2021; Petreca, Burgess, Stone & Brucato, 2020; Wilke-Schalhorst, Schröder, Püschel & Edler, 2019). Det vanligaste motivet verkar dock vara att underlätta transport av kroppen, vilket styrks av forskning som visar att styckmord är vanligast i tätbebyggda områden med stor risk för upptäckt (Guggenheimer m.fl., 2021; Konopka m.fl., 2016; Wilke-Schalhorst m.fl., 2019). Vid defensiva styckningar förefaller det vanligaste vara att huvud, armar och ben separeras från bålen.

Offensiva styckningar är betydligt mer ovanliga och utgör mellan 20% till 40% av alla fall (Guggenheimer m.fl., 2021; Konopka, Bolechała, Strona, & Kopacz, 2016; Petreca m.fl., 2020). Vid offensiva styckningar är det vanligt att motivet är sexuellt och det är vanligt att våldet riktas mot ansikte eller könsorgan. Enligt Chopin & Beauregard (2021) förefaller motivet till själva styckningen vid sexualmord oftast vara sexuellt.

De senaste decennierna har dödligt våld med efterföljande styckning ökat i Sverige, såväl vad gäller antal som andel (Guggenheimer m.fl., 2021). Mellan 1991-2017 nästan fördubblades antalet styckningar jämfört med perioden 1961-1990 och andelen ökade från 0,5% av alla mord till 2,4%. Styckmord är ofta svåra att utreda, vilket illustreras av den relativt låga uppklarningsprocenten jämfört med övriga mord (Guggenheimer m.fl., 2021; Liem m.fl., 2019). Under perioden 1991-2017 klarades 69% av styckmorden upp, vilket kan jämföras med ca 83% av övriga mord. En anledning till den förhållandevis låga uppklarningsprocenten kan vara dels att en styckad kropp kan vara svårare att upptäcka, dels att det kan vara svårt att fastställa dödsorsaken (De Matteis m.fl., 2020; Guggenheimer m.fl., 2021). En saknad kropp kan leda till det som kallas "ingen kropp, inget brott-effekten" och kan innebära att det inte ens är möjligt att fastställa att ett brott har begåtts, det kan vara svårt att identifiera en brottsplats samt att lagföra någon för brottet (De Matteis m.fl., 2020). Även om kroppen anträffas kan den efter en styckning vara i så dåligt skick att det inte är möjligt att fastställa dödsorsaken. Enligt Guggenheimer m.fl. (2021) var det i 28% av de fall som granskats i Sverige omöjligt att avgöra dödsorsaken. Detta åskådliggörs vidare av att gärningspersonen i drygt vart fjärde fall enbart dömdes för brott mot griftefriden.

Bilden av manliga och kvinnliga mördare i allmänhet

Bilden av en kvinnlig gärningsperson eller våldsbrottsling tycks för många vara osannolik (Friedman, 2008). En allmän uppfattning är enligt forskning att kvinnor är mindre kapabla eller mindre troliga att begå grova våldsbrott - den gängse bilden är att kvinnor skall omhänderta eller skydda, inte döda (Berrington & Honkatukia, 2002; Friedman, 2008). Detta synsätt beskrivs av Elshtain (1987, ref. i Friedman, 2008) som "We in the West are the heirs of a tradition that assumes an affinity between women and peace, between men and war". Callanan och Rosenberger (2015) uttrycker att det sätts ett likhetstecken mellan maskulinitet och fysisk styrka och aggression, samt mellan femininitet och fysisk svaghet och underkastelse. Detta styrks av Wiest och Duffy (2013) som menar att drag som kan ses som "typiskt manliga" är aggression och dominans, och drag som kan ses som "typiskt kvinnliga" är passivitet, underkastelse och omtänksamhet. Klart är dock att kvinnliga mördare väcker uppmärksamhet och får mycket utrymme i media, kanske oproportionerligt mycket, bland annat eftersom de bryter mot sociala normer och förväntningar (Berkowitz, 2005; Berrington & Honkatukia, 2002; Friedman, 2008; Wiest & Duffy, 2013). Flera studier (Berrington & Honkatukia, 2002; Wiest & Duffy, 2013) lyfter att det kan finnas en tendens att framställa kvinnliga gärningspersoner som onda eller vansinniga, att de kategoriseras som antingen "mad" eller "bad", något som enligt författarna inte är lika vanligt när gärningspersonen är en man. I de fall kvinnliga gärningspersoner porträtteras som onda utgör de en slags motpol till den "typiska" kvinnan, med egenskaper som traditionellt setts som typiskt kvinnliga. Det andra synsättet är enligt Wiest och Duffy (2013) att betrakta den kvinnliga gärningspersonen som vansinnig, vilket enligt författarna utgör en slags bortförklaring av gärningspersonens agerande. Wiest och Duffy menar även att porträtteringen av en kvinnlig gärningsperson som vansinnig kan göra det lättare för människor att acceptera en handling, eftersom tanken på att en kvinna medvetet begår ett grovt våldsbrott kan vara för otrolig eller osannolik.

Morrissey (2003) menar att det kan finnas en tendens att förringa kvinnliga förövare och istället framställa dem som offer. Andra menar att kvinnliga förövare kan uppfattas som dubbelt avvikande på grund av att avvikande beteende såsom våldsbrott motsäger uppfattningar om kvinnliga ideal och sociala förväntningar, eller inte stämmer överens med den gängse bilden av kvinnan som antingen god och omhändertagande, eller passiv och samarbetande (Berrington & Honkatukia, 2002; Easteal, Bartels, Holland & Nelson, 2015; Friedman, 2008; Morgan & Chermak, 2021). Morrissey (2003) utvecklar detta och menar att det finns en tendens att se avvikande beteende hos män som kontinuerligt eller att det

existerar på en skala, men att avvikande beteende hos kvinnor är polariserat - antingen finns det eller så finns det inte. Enligt detta synsätt finns det en benägenhet att tillskriva kvinnan dikotoma egenskaper som antingen "madonna/hora" eller "Snövit/den onda drottningen", utan utrymme att existera mellan dessa motpoler (Morrissey, 2003, s. 16; Paquette Boots & Wareham, 2013, s. 164; Wiest & Duffy, 2013).

Enligt Berkowitz (2005) studie finns det en genomgående tendens hos media att fokusera på den kvinnliga gärningspersonens "starka och positiva" personlighet, med omhändertagande värderingar och en ljus framtid. Vidare menar Berrington och Honkatukia (2002) att det är vanligt att tidningarna fokuserar på den kvinnliga gärningspersonens utseende och att en kvinnlig gärningsperson kan få ännu mer uppmärksamhet om hon kan beskrivas som "ung och sexig". Detta, menar författarna, är särskilt vanligt förekommande i kvällstidningar.

Effekter av medias rapportering om dödligt våld

Brott är en central del av media, och Newburn (2017) menar att brott är "oemotståndligt" i såväl fiktion som icke-fiktion. Det finns, såsom redovisats tidigare, indikationer på att kvinnliga gärningspersoner porträtteras annorlunda än manliga. Författaren Belinda Morrissey (2003) menar att medias porträttering av kvinnliga gärningspersoner kan innebära att de behandlas annorlunda i en rättsprocess. Vissa brott är dock, enligt Friedman (2008), så avvikande att de genererar uppmärksamhet oavsett gärningspersonens kön. Två exempel på mord som får mycket uppmärksamhet i media trots att de är förhållandevis ovanliga är sexualmord och styckmord (Chopin & Beauregard, 2021; Guggenheimer m.fl., 2021). Brotten beskrivs ofta med ord som "hemskt", "fruktansvärt", "ondskefullt" eller "omänskligt" (Petreca m.fl., 2020). Detta, menar författarna, kan påverka exempelvis utfallet i en rättegång, val av påföljd samt riskbedömningar. Grabosky och Wilson (1989, ref. i Morrissey, 2003) menar att sensationella berättelser om brott, gärna med en prägel av "skräckberättelser", kan öka såväl försäljning av tidningar som tittarsiffror. Detta, menar Grabosky och Wilson (1989, ref. i Morrissey, 2003, s. 16), för med sig att journalister aktivt letar efter "skräckberättelsen" i kriminalfall och är mer benägna att skildra våld, eller "the gore and violence", än de juridiska aspekterna vid rapportering från rättegångar. Vidare menar Grabosky och Wilson (ref. i Morrissey, 2003) att media tenderar att främst skriva om mord, men att inte alla mord får lika mycket utrymme. Författarna menar att det främst är fall som kan leda till att läsarna blir upprörda eller rädda som får uppmärksamhet i media. I synnerhet, menar Grabosky och Wilson, uppmärksammas fall med "rätt" typ av offer, exempelvis offer som varit på fel plats

vid fel tillfälle. Detta styrks i viss mån av de regler Chibnall (1977, ref. i Newburn, 2017) formulerade angående medias rapportering om brott. Enligt Chibnall är det mer sannolikt att media följer ett brott om det är exempelvis väldigt spektakulärt, har sexuella eller politiska motiv eller kan presenteras på ett väldigt grafiskt sätt. Stöd för denna tes finns även i Berrington och Honkatukia (2002). Författarna menar bland annat att det främst är mord och sexualbrott, och främst om de begås av främlingar, som bedöms ha ett nyhetsvärde. Detta styrks av annan forskning som indikerar att dödligt våld i parrelationer sällan får samma uppmärksamhet, eftersom det av journalister ses som så vanligt förekommande att det inte bedöms vara lika relevant att skriva om (Berrington & Honkatukia, 2002; Gillespie, Richards, Givens & Smith, 2013).

Det finns konsekvenser av medias rapportering om brott. En av dem är, som tidigare nämnts, att manliga och kvinnliga gärningspersoner kan behandlas olika, och att rapporteringen om brott kan påverka utfallet i exempelvis en rättegång (Morrissey, 2003; Petreca m.fl., 2020). En annan möjlig konsekvens av medias rapportering om brott är en ökad otrygghet eller rädsla för brott hos läsare eller tittare. Forskning indikerar att det är svårt att fastställa ett samband mellan exponering för media och rädsla för brott (Ditton, Chadee, Farrall, Gilchrist & Bannister, 2004). Författarna menar dock att i den mån media har någon inverkan på människors rädsla är det främst när rapporterna rör brott som begås i geografisk närhet, är sensationella och där offret är slumpmässigt som rädsla kan uppstå. En annan tänkbar konsekvens är att människors attityder till brott och straff förändras. Forskning indikerar att det är mer sannolikt att människor som i hög grad exponeras för exempelvis nyheter om brott anser att det främsta målet med ett fängelsestraff är bestraffning snarare än rehabilitering (Rosenberger & Callanan, 2011). Enligt författarna finns det även indikationer på att människor som i hög grad exponeras för media generellt anser att bestraffning, avskräckning och inkapacitering är viktigare än rehabilitering. I förlängningen skulle detta kunna få konsekvenser för rättsväsendet och hur dömda gärningspersoner behandlas under en verkställighet i anstalt. Forskning visar att mer än en tredjedel av de anstaltschefer som tillfrågades i en studie ansåg att det främst var allmänheten och opinionen som föranledde inskränkningar i de privilegier intagna har i anstalt (Johnson, Bennett & Flanagan, 1997).

Teori

I detta avsnitt redogörs val av teorier och de teoretiska begreppen som kommer att användas i analyskapitlet. Avsnittet börjar med att presentera teorin om det idealiska offret och därefter

presenteras ridderlighetsteorin. Vi beskriver varför vi valt dessa teorier och teoretiska begrepp, och på vilket sätt de är relevanta i förhållande till studiens syfte och frågeställning, samt för- och nackdelar med teorierna.

Det idealiska offret

Vi har valt att använda Nils Christies teori ”det idealiska offret” då den kan förklara hur media reproducerar framställningar av manliga och kvinnliga styckmördare. På grund av medias stora påverkan på samhällets normer och fördomar har de en roll i konstruktionen av “offer”, “offerskap” och “gärningsperson” (Grabe m.fl., 2006; Hirdman, 2003; Duggan, 2018). Enligt teorin är det samhället som bestämmer vad som är ett legitimt offer och legitim gärningsperson. Det vill säga media reproducerar föreställningar om “offer”, “offerskap” och “gärningsperson”. Nackdelen med teorin är att den har en ganska svart-vit syn på offerskap och gärningsmannaskap, samt att kön spelar en avgörande roll för en person att uppnå offerstatus eller status som gärningsperson. Attributerna som Christie redogör för att anses som ett idealiskt offer eller idealisk gärningsperson relateras till könsroller (Duggan, 2018). Fördelen med teorin är att kunna se hur föreställningarna om offerskap och gärningsmannaskap reproduceras och framställs i media.

I analysen kommer två teoretiska begrepp att användas; “det idealiska offret” och “den idealiska gärningspersonen”. Dessa begrepp handlar om huruvida samhället ser på en person som ett legitimt offer eller legitim gärningsperson. Det finns vissa kriterier som bör uppfyllas för att bli betraktad som ett legitimt offer eller legitim gärningsperson. För ett legitimt offer bör man vara 1) svag, sjuk, gammal eller väldigt ung, 2) befinna sig på en plats för en respektabel anledning, 3) befinna sig på en legitim plats, 4) gärningspersonen ska vara stor och ond, och 5) gärningspersonen ska för offret vara okänd. För det icke idealiska offret är personen exempelvis stark, befinner sig inte på en plats av en respektabel anledning och kan skydda sig mot gärningspersonen samt vara bekant med honom. För att bli betraktad som en idealisk gärningsperson ska man vara “stor”, “ond”, “mindre mänsklig” eller en “icke-person”. Det vill säga ju mer man avviker från att vara mänsklig, desto mer kommer personen bli betraktad som en idealisk gärningsperson (Christie, 2018; Duggan, 2018). Det idealiska offret och den idealiska gärningspersonen är beroende av varandra. Idealiska offer skapar idealiska förövare. Ju mer idealiskt ett offer är, desto mer idealisk blir gärningspersonen och vice versa (Christie, 2018). Dessa begrepp ska hjälpa oss tolka och förstå hur och varför media framställer dessa styckmördare som de gör.

Ridderlighetsteorin

Vi har även valt att använda ridderlighetsteorin som menar att manliga och kvinnliga förövare och offer behandlas olika av rättssystemet på grund av uppfattningar om traditionella könsroller (Franklin & Fearn, 2008; Jewkes, 2021). Detta kan relateras till att samhället i stort bemöter manliga och kvinnliga förövare samt offer på olika sätt. Eftersom media får information om brott från åklagare och polis, är det som framställs i nyhetsartiklarna påverkat av rättssystemets uppfattningar om könsroller (Pollack, 2008). Nackdelen med teorin är att flera forskare hävdar att kvinnor som begår dödligt våld, exempelvis styckmord, blir behandlade på samma sätt som män av rättssystemet (Rodriguez, Curry & Lee, 2006). Med andra ord kanske det istället beror på brottet som begås, och inte om det är en man eller kvinna. Fördelen med teorin är att den kommer hjälpa oss att ta reda på om rättssystemet och media fortfarande har och reproducerar traditionella uppfattningar om könsroller.

I analysen kommer "ridderlighets"-begreppet användas, som menar att kvinnor behandlas på ett mildare sätt i straffsystemet på grund av stereotypa åsikter. Det handlar om uppfattningar om kvinnan som moderliga, passiva, svaga och beroende av männens beskydd. Kvinnor får således ett medvetet medlidande eftersom kvinnor har en medfödd biologisk svaghet och har ett behov av att bli skyddade och omhändertagna både som offer och förövare. Men det är endast vissa typer av kvinnor som anses uppfylla dessa stereotypa åsikter. Kvinnor som exempelvis begår mer mansdominerade brott såsom sexualbrott, eller kvinnor som inte följer de traditionella kvinnliga könsrollerna såsom att vara singel eller barnlös, anses inte innefattas av ridderligheten (Franklin & Fearn, 2008) . Dessa kvinnor riskerar alltså att bli straffade mycket hårdare än kvinnor som faktiskt uppfyller de typiska kvinnliga könsrollerna och begår mer feminina brott (Franklin & Fearn, 2008; Rodriguez, Curry & Lee, 2006). Detta teoretiska begrepp blir således ett bra verktyg för att se om den kvinnliga styckmördaren behandlas och framställs mildare i media än den manliga styckmördaren.

Man kan också förvänta sig att denna typ av behandling av kvinnliga förövare från rättssystemet även kommer gälla kvinnliga offer. Enligt teorin kan man förvänta sig att straffsystemet kommer straffa de personer som har utsatt ett kvinnligt offer hårdare och strängare än en person som har utsatt ett manligt offer. Detta indikerar att 1) rättssystemet tar ansvar för att skydda kvinnor som givet sina biologiskt medfödda svagheter inte har förmåga att själva hjälpa och skydda sig själva och därför behöver rättssystemet skydda dessa kvinnor som fallit offer för brott. 2) systemet ser det som att de har en uppgift att straffa enskilda män

som inte uppfyller sin roll att skydda kvinnor som är i behov av just mannens skydd (Franklin & Fearn, 2008).

Sammanfattningsvis kommer "det idealiska offret" och "den idealiska gärningspersonen" användas i analysen för att se hur media framställer och reproducerar gärningsmannaskap och offerskap. Men för att se om media behandlar kvinnliga styckmördare mildare än manliga styckmördare kommer det teoretiska begreppet "ridderlighet" att användas i analysen.

Metod

Metoden är uppdelat i fem avsnitt. Vi börjar med att redogöra urvalet och avgränsningen och vidare tas de etiska aspekterna upp. Därefter redogörs analysmetoden samt studiens giltighet och tillförlitlighet. Kapitlet avslutas med redogörande av tillvägagångssättet.

Urval och avgränsning

Det empiriska material som ligger till grund för denna studie utgörs av 31 stycken nyhetsartiklar varav 5 är krönikor. Nyhetsartiklarna samlades främst in genom Aftonbladet och Expressens hemsida, men även genom databasen Retriever Mediearkivet. Vi har avgränsat oss till två styckmordsfall, en manlig dömd styckmördare och en kvinnlig dömd styckmördare. Valet att enbart ha med en manlig och en kvinnlig styckmördare istället för flera, är för att kunna gå på djupet med analysen eftersom det kommer resultera i en fördjupad förståelse kring porträtteringen. På grund av den begränsade tidsramen hade vi inte möjlighet att använda oss utav flera artiklar eller ha med flera styckmördare i studien. Hade vi haft med flera styckmördare hade det istället resulterat i en ytlig förståelse. Eftersom Aftonbladet och Expressen är två av Sveriges största kvällstidningar och når ut till en stor läsekrets i Sverige anser vi att de är relevanta kvällstidningar att utgå ifrån (Newman, Fletcher, Kalogeropoulos, Levy, & Nielsen, 2017). Vi har använt de digitala versionerna av kvällstidningarna, det vill säga deras hemsida och inte tryckt press. I och med att tidigare forskning visat att media har en stor makt i reproduceringen av normer och fördomar anser vi att två av Sveriges största kvällstidningar är relevanta att utgå ifrån.

Vi har främst använt oss av nyhetsartiklar med ett litet undantag då vi även tagit med fem krönikor, tre om Henningsson och två om Madsen. Anledningen till detta är för att krönikor får utrymme i media med många läsare, precis som nyhetsartiklar. Trots att det är individuella uppfattningar som speglas är det ändå en del av hur de porträtteras i media. Artiklarna vi

utgick ifrån handlade om två uppmärksammade styckmordsfall som benämns i media som "Ubåtsfallet" gällande Peter Madsen och "Styckmordet i Askersund" gällande Jonna Henningsson. Det som skiljer fallen åt är att i "Ubåtsfallet" är gärningspersonen en man och i "Styckmordet i Askersund" är gärningspersonen en kvinna. Motivet bakom fallen skiljer sig även åt men i båda fallen var offret en kvinna. I och med att motiven bakom fallen skiljer sig åt är vi medvetna om att porträtteringen kan skilja sig åt. Men enbart motivet bör inte påverka studiens resultat då det finns andra teman att utgå från.

I studien har ett målstyrt urval använts. Detta urval baserades på att styckmordsfallen varit väldigt uppmärksammade i media, vilket innebär att det finns mycket empiriskt data att samla in. För Peter Madsen har vi 8 artiklar från Aftonbladet och 10 artiklar från Expressen. För Jonna Henningsson har vi 13 artiklar från Aftonbladet och 5 artiklar från Expressen. Uppdelningen av artiklar för respektive fall och tidning har vi försökt hålla jämnt. Den lite ojämna fördelningen av artiklar för kvällstidningarna ska inte påverka studien eftersom vi inte jämför kvällstidningarnas porträttering av gärningspersonerna. De artiklar som finns med är även i linje med varandra, därav finns det ingen anledning att anta att resultatet hade varit påtagligt annorlunda om vi hade haft lite fler artiklar från Expressen om exempelvis Henningsson. Vi valde att dela upp urvalet av artiklarna i tre tidsspann; före rättegången, rättegången och efter rättegången. Skälet till denna uppdelning är att det finns många artiklar som har skrivits om båda fallen. Vi ansåg att vi behövde någon form av uppdelning för att det ska bli lättare att analysera och för läsaren att hänga med i texten. Det kan även öka tillförlitligheten i analysen eftersom både Henningsson och Madsen befinner sig i samma situationer vid dessa tre tillfällen. Artikelförfattarna har vid dessa tre tidsspann hunnit få ungefär lika mycket information om dessa fall, vilket kan öka objektiviteten i artiklarna. Artiklarna valdes ut efter innehållet. I och med att vi vill undersöka framställningen av de dömda mördarna letade vi efter artiklar som innehåller många beskrivningar av Madsen och Henningsson. En del artiklar fokuserade enbart på själva fallet och tidsförloppet och inte så mycket om gärningspersonerna. Men vi tog även med beskrivningar om händelseförloppet ifall vi ansåg att det var relevant i förhållande till studien.

Etiska aspekter

Det är viktigt att ha de fyra forskningsetiska huvudkraven i åtanke när man bedriver forskning. Men det finns vissa undantag om källan är publik eller allmän (Bryman, 2011). När det kommer till offentligt material, vilket nyhetsartiklar är, berörs inte studien av alla

forskningsetiska huvudkrav. Eftersom nyhetsartiklar utgör empirin för denna studie behöver vi inte ta hänsyn till varken samtyckes-, informations- eller nyttjandekravet. Dessa tre etiska krav berör aktiva undersökningsdeltagare i forskningsstudier och det är inte något denna studie har (Vetenskapsrådet, 2002). Konfidentialitetskravet har vi inte tagit hänsyn till gällandes gärningspersonerna då deras namn redan är kända och de har dömts för det brott de misstänks för. Eftersom insamlingen av empirin skett digitalt har vi dock tagit hänsyn till GDPR gällande offrena och valt att inte nämna deras namn. GDPR är en lag som tillämpats för att skydda fysiska personer och deras personuppgifter och för att stärka människors grundläggande rättigheter på digitala plattformar (Förordningen (EU) 2016/679). På grund av etiska skäl har vi valt att inte nämna offrens namn då det är känslig information och av respekt för deras anhöriga. Det är dock svårt för oss att till fullo garantera anonymitet för offren eftersom informationen som sagt är offentlig och lättillgänglig.

Vår ambition har varit att återberätta och citera journalisterna på orden och inte framställa något de har skrivit på ett felaktigt sätt, vi har heller inte förvrängt något de har skrivit eller farit med osanning kring deras gestaltningar av gärningspersonerna. Vi har också försökt undvika att blanda in våra egna åsikter av deras gestaltningar för att undvika att det kan uppfattas som att det är journalisternas ord. Därmed har vi försökt förhålla oss så objektivt som möjligt till den insamlade data.

Analysmetod

Analysmetoden som vi använde oss utav var en kvalitativ innehållsanalys. Denna metod används vid analys av dokument och texter, och det kan handla om tryckta, handskrivna eller texter i digital form (Bryman, 2011). Innehållsanalys av media används när man är intresserad av att veta hur ett fenomen presenteras i media (Bryman, 2011). Vi är intresserade av deras beskrivning och de ord de använder i artiklarna och en kvalitativ innehållsanalys handlar om att tolka budskap, språk och meningar. Något ytterligare som kännetecknar en textanalys är när texter studeras av forskaren men som inte har skrivits på forskarens begäran, det handlar istället om texter som redan existerar och som forskaren letar upp i syfte för den aktuella studien (Bryman, 2011). I och med att vi analyserar nyhetsartiklar ansåg vi att denna analysmetod var mest lämplig i förhållande till vår studie.

Analysprocessen påbörjades genom att sammanställa empirin genom att sortera den efter tre tidsperioder, före- under- och efter rättegången. När detta var klart lästes den sammanställda empirin. Texterna har lästs upprepade gånger för att få en helhet och kunna identifiera de meningsbärande enheterna. För att kunna gå på djupet med analysen är det viktigt att även

utforska det som ligger under ytan. Därav är det viktigt att man som forskare inte enbart söker efter det manifesta innehållet utan även det latenta innehållet (Bryman, 2018). Efter att de meningsbärande enheterna identifierades gick vi vidare till att kondensera de för att kunna skapa koder som återspeglar innehållet av de meningsbärande enheterna. Detta kallas för att demontera och remontera data vilket bör upprepas flera gånger för att uppnå teoretisk mättnad (Yin, 2013). Därefter påbörjades tolkningen av data med hjälp av tidigare forskning och tre teoretiska begrepp, "det idealiska offret", "den idealiska gärningspersonen" och "ridderlighet". Efter detta steg kunde vi dra slutsatser om hur en manlig dömd styckmördare och en kvinnlig dömd styckmördare framställs i två svenska kvällstidningar.

Giltighet och trovärdighet

Det är viktigt att vara transparent i forskningsprocessen för att uppnå en god trovärdighet och giltighet (Yin, 2013). I vår forskningsprocess har samtliga val dokumenterats, redovisats och vi har även argumenterat för dem. Ett annat steg för att eftersträva hög giltighet och trovärdighet är interbedömarreliabilitet. Det faktum att vi är tre skribenter så tänker och upplever vi saker på olika sätt. Vi har en förförståelse och är undermedvetet färgade av våra egna uppfattningar om saker. Den insamlade data har lästs och analyserats på varsitt håll och därefter diskuterats tillsammans för att samstämma med varandra att vi tolkat data ungefär på samma sätt. Då vår data är från olika källor har både metod- och forskartriangulering använts. Dessutom har resultatet tolkats på varsitt och därefter jämfört tolkningarna. Detta ökar således studiens tillförlitlighet och trovärdighet. Vi har strävat efter att analysera alla texter på samma sätt och inte ändrat metoden i hur vi läst och analyserat texterna under processen.

Texterna som vi har valt att analysera kommer från politiskt obundna kvällstidningar, Aftonbladet är en obunden socialdemokratisk tidning och Expressen är en obunden liberal tidning Detta minskar risken för att studiens resultat ska ha en viss politisk riktning. Vi är dock medvetna om att man alltid ska hantera data försiktigt då det kan förekomma brister eller skevheter i informationen, och därmed är innehållsanalys som metod aldrig neutral. Det är svårt att veta vad aktörerna har för förkunskap kring ämnet eller egna åsikter, uppfattningar och fördomar kan därför vara svårt att lita på att beskrivningarna är objektiva i texterna. Däremot är studiens syfte att analysera hur aktörerna framställer huvudpersonerna, och således är det deras beskrivningar vi är intresserade av. Dock vi är medvetna om vissa brister som kan förekomma i den utvalda metoden. Vi utgår dessutom ifrån att journalisterna inte

farit med osanning eller förvrängning i artiklarna. Således bedömer vi att giltigheten i studien är god då källorna är tillförlitliga och källorna undersöker det som är menat att undersöka.

Tillvägagångssätt

För att få fram artiklarna använde vi sökfunktionen på respektive kvällstidnings hemsida. För fallet med Peter Madsen användes samma sökord för respektive kvällstidning när vi skulle få fram artiklar om honom. Sökorden som användes för honom var "Peter Madsen", "Ubåtsbyggaren" och "Ubåtsfallet". Flest sökträffar gav "Peter Madsen" i båda kvällstidningarna, 966 träffar i Aftonbladet och 779 i Expressen. "Ubåtsbyggaren" gav 91 träffar i Aftonbladet och 60 träffar i Expressen. "Ubåtsfallet" gav 173 träffar i Aftonbladet och 36 träffar i Expressen. För fallet med Jonna Henningsson användes samma sökord för respektive kvällstidning, men vi använde dessutom databasen Retriever Mediearkivet. För den databasen valde vi den digitala versionen av Aftonbladet och Expressen. Anledningen till att vi valt att använda databasen Retriever Mediearkivet när vi sökt om Henningsson var att det inte fanns lika många artiklar om henne som Madsen när vi sökte på kvällstidningarnas hemsida och då användes den databasen som ett komplement i sökandet. Sökorden som användes för Henningsson var "Jonna Henningsson", "mord Askersund" och "styckmord Askersund". Flest sökträffar gav "mord i Askersund" fick 62 träffar i Aftonbladet och 61 träffar i Expressen. "Jonna Henningsson" gav 16 träffar i Aftonbladet och 39 träffar i Expressen. "styckmord Askersund" gav 13 träffar i Aftonbladet och 4 träffar i Expressen. I retriever mediearkivet gav "Jonna Henningsson" 41 träffar, "styckmord Askersund" gav 27 träffar och "mord Askersund" gav 119 träffar. Efter att vi samlat in tillräckligt många nyhetsartiklar sammanställde vi allting och påbörjade analysprocessen.

Analys

I detta avsnitt presenteras empirin och analysen. I de första två avsnitten redogörs den insamlade och sammanställda empirin. Empirin är uppdelad i tre olika delar (före- under- och efter rättegången) samt analysen i tre olika teman; "relation till offret", "framställning av gärningspersonen" och "agerande vid brott". Dessa teman kommer att analyseras utifrån de teoretiska begreppen "det idealiska offret", "den idealiska gärningspersonen" och "ridderlighet" analyseras de tre teman.

Peter Madsen

Före rättegången

Peter Madsen häktades en dag efter att offret försvann spårlöst. I flera artiklar benämns Madsen som "ubåtsbyggaren", "uppfinnaren" och "hobbyingenjören" (TT Nyhetsbyrån, 2018, 26 september; Strömberg & Vickhoff, 2017, 1 oktober). Han beskrivs även som en "man med många sidor" och artikelns rubrik är "Mysteriet med Peter Madsens dubbelliv". Han beskrevs även som en "ensamvarg under ungdomsåren" (Strömberg & Vickhoff, 2017, 1 oktober).

I Expressen berättar de att Madsen pratade om "sitt eget lidande" och inte om en ung kvinnas död samt att hans "humör pendlade" under häktningsförhandlingarna (Strömberg & Vickhoff, 2017, 1 oktober). Madsen beskrivs även som den "mordmisstänkta dansken" och i artikeln beskrivs hans tuffa barndom. Livet med hans föräldrar bestod av "konflikter", "våld" och "bråk". Madsen sägs "tvingades tidigt in i ett vägskäl i livet" då hans föräldrar skulle skiljas och behövde välja mellan de och aldrig mer se den andre. Han sägs även vara "långt efter sin tid" och "lever i ett annat årtionde" (Larsson, 2017, 24 oktober).

Rättegången

Ubåtsfallet beskrivs som "ett av Nordens mest makabra mordfall", att det är ett fall av "extrem grovhet". I samma artikel tas åklagarens uppfattning av Madsen upp, som är att han har "stor tilltro till sig själv" och är en "lögnare". Vidare sägs det att Madsen är "utöver det vanliga" på grund av hans "personlighetsstörning med psykopatiska och narcissistiska drag". Han framstår även som en "patologisk lögnare" (Nygren, 2018, 24 november; Larsson, 2018, 10 mars). Även här beskrivs han som "ubåtsbyggaren" men även som "långtidsfången" (Strömberg, 2018, 6 september).

I en artikel från Aftonbladet står det att Madsen kan ha haft bakomliggande "sexuella drivkrafter" och är en "sexuellt motiverad gärningsman". Han sägs ha utsatt kvinnan för "tortyrliknande misshandel" (TT Nyhetsbyrån, 2018, 23 januari). Madsen verkar även ha ett "intresse" för "fetisch, tortyr och mord" (TT Nyhetsbyrån, 2018, 7 mars). Domstolen menar att mordet var planerat eftersom Madsen visat intresse för mord och lemlästning av människor (TT Nyhetsbyrån, 2018, 1 maj). Offret blev fastbunden och utsatt för grovt våld genom slag och stick och Madsen förgrep sig även på henne. Därefter misstänks Madsen ha dödat henne och sedan styckat kroppen innan han med hjälp av rördelar sänkte ner kroppen i havet (TT Nyhetsbyrån, 2018, 7 mars; Nordström & Nygren, 2018, 23 januari). Madsen tog

med sig flera verktyg till ubåten, remmar, buntband och spetsig mejsel. Offret sägs ha dött genom att ha fått halsen avskuren eller kvävning (Strömberg & Strömberg, 2018, 26 september). Mordmotivet är dock oklart (Nordström & Nygren, 2018, 23 januari).

Madsen beskrevs som "känslokall", "klinisk" och att han använde sig av "härskarteknik" under rättegången, då han uppträdde som "överlägsen" och "kaxigt" (Larsson, 2018, 10 mars). I en krönika beskrivs Madsen även som en "vidrig typ" och "utan medkänsla och ånger" (Peter Kadhammar, 2018, 5 april). Artikelförfattaren skriver även hur Madsen anses vara en "normalbegåvad man", "försöker utöva sträng kontroll över sina känslor", "saknar empati", "självsäker" och "impulsiv" (Peter Kadhammar, 2018, 25 april). Under rättegången var Madsen "distanserad" och "logisk" när han berättade om styckningen av kroppen och visade ingen direkt "ångest". Han blev dock emotionell när han tala om konst och visade känslor när han pratade om sina älskarinnor (Rapp, 2018, 5 april).

Efter rättegången

Ostre landsret, som motsvarar den svenska hovrätten, dömde Peter Madsen till livstids fängelse för mordet på den svenska journalisten.. Han dömdes för bland annat mord, sexualbrott under särskilt försvårande omständigheter och brott mot griftefriden. Påföljden motiveras med att det är ett cyniskt och planerat sexuellt övergrepp och mord av en särskilt brutal karaktär på en slumpmässigt vald kvinna (TT Nyhetsbyrån, 2018, 26 september). Mordet beskrevs som en stor "hänsynslöshet" (TT Nyhetsbyrån, 2018, 26 september). Några månader efter att Madsen blev livstidsdömd skriver Expressen att han haft en "djävulsk mordplan". När han dömdes och fördes iväg från rättssalen visade han inte "någon särskild reaktion" (Strömberg & Strömberg, 2018, 26 september).

Tre år efter rättegången beskrivs Madsen som "konstruktör" och "entreprenör" i Expressen men även som "mördaren" (Nordblad, 2021, 15 september). En av hans vänner beskrev mordet som ett "bestialiskt styckningsmord". I samma artikel benämns Madsen som "ubåtskaptenen" (Strömberg, 2018, 4 juni). När han skulle besöka optikern beskrevs han som "mycket förändrad" och "framstod som yngre". Hans besök beskrevs också som "professionellt" (Hangasmaa, 2018, 18 april). Några månader efter domen överklagade han den för att få fängelsestraffet tidsbestämt. Madsen beskrivs som en "kärleksfull psykopat" av en tidigare kvinnlig vakt på ett häkte. Det sägs även att han hade tankar om att "begå det perfekta brottet". Ett vittne berättade att Madsen sagt att han måste "lära sig hålla sin mun" om han exempelvis skulle "slagit ihjäl någons fru" (Carlsson & Larsson 2018, 12 september).

Jonna Henningsson

Före rättegången. I artiklar strax efter gripandet beskrivs Henningsson dels som "en lugn och skötsam djurvän", "en vänlig hästtjej" och som "mycket trevlig och skötsam" (Dickson & Malm, 2014, 22 juni; Malm, 2014, 20 juni; Wågenberg, 2014, 24 juni). I en annan artikel beskrivs Henningsson ha agerat "kallsinnigt", detaljerna beskrivs som "makabra" och hennes agerande när hon stoppades i en poliskontroll efter mordet beskrivs som "iskallt", och att Henningsson skall ha lyckats "hålla masken" (Aschberg & Tagesson, 2014, 30 juni; Forsberg, 2014, 19 november). Artiklarna efter gripandet är grafiska, och skildringarna av det våld som användes är detaljerade. Exempelvis står i en av artiklarna att "den 24-åriga hästtjejen" slog sin "kärleksrival medvetslös", varpå hon högg offret "upprepade gånger med kniv" och "lämnade henne döende" innan Henningsson återvände för att stycka kroppen. I artikeln framgår också hur Henningsson styckade den döda kroppen "i flera delar" för att sedan "dumpa" kroppsdelarna.

Rättegången

I detta skede har kvällstidningarna genomgående börjat benämna Henningsson som "hästtjejen" eller "ryttarinnan". I samband med rättegången beskrivs hon som "förgiftad av svartsjuka" samt "förblindad av hat och svartsjuka mot kärleksrivalen" (Hellberg, 2014, 2 december; Roström Andersson & Forsberg, 2014, 19 november). I andra artiklar från rättegången skrivs det att Henningsson var "fylld av svartsjuka", eller agerade "med enorm svartsjuka", och därefter anföll offret "i fullt raseri" eller genom en "rasande attack" med ett våld som beskrivs som "okontrollerat", och Henningsson skall ha uppvisat "stor hänsynslöshet och råhet" (Forsberg, 2014, 3 december; Syrén, Johansson & Hellberg, 2014, 2 december; Stenquist, 2014, 2 december & 9 december). I krönikor skrivs det att Henningsson framstår som "lugn och säker" och "visste vad hon gjorde", samt att krönikörens intryck var att Henningsson hade "mord i sinnet" (Cantwell, 2014, 2 december; Cantwell, 2014, 19 december; Cantwell, 2015, 18 mars). I andra artiklar beskrivs att den allmänna bilden av Henningsson var "den lilla söta [Jonna]" och att hon ansågs vara "trevlig", men hon beskrivs också som "djupt olycklig och svartsjuk" (Hellberg, 2014, 20 november). Att Henningsson skall ha varit svartsjuk återkommer i ytterligare artiklar från mordet, och i dem beskrivs detaljerna kring mordet som "obskyra" (Stenquist, 2014, 2 december). I denna artikel beskrivs även hur Henningsson skall ha inspirerats av den fiktiva seriemördaren Dexter.

Efter rättegången

I en artikel från den dag Göta hovrätt meddelade domen skriver Aftonbladet (Forsberg & Stambro, 2015, 18 mars) att "flickvännen hade inte en chans när Henningsson anföll henne med en hammare". Vidare skriver artikelförfattarna att "ryttarinnan knivhögg henne [offret] upprepade gånger" och beskriver våldet som "brutalt". Artikelförfattarna beskriver sedan hur Henningsson "lugnt och sansat" berättade sin version av händelsen i tingsrätten. Artikeln beskriver även detaljerna kring brottet som "makabra och groteska". Som rubrik i artikeln använder författarna bland annat "Synnerligen brutalt", vilket förefaller vara ett citat från domen i hovrätten.

I artiklar några år efter domen beskrivs Henningsson återigen som "en hästtjej" och "ryttarinna" med goda skolresultat och som var "glad, utåtriktad och söt" samt med "hög status", men som blivit "besatt av sitt ex" (Holm, 2018, 25 oktober; Larsson, 2019, 7 juli; Malmgren, 2017, 25 december). Vidare beskrivs Henningsson genomgående som svartsjuk. Exempelvis förekommer formuleringen "svartsjukan tog över" och att Henningsson av "svartsjuka [...] dödat sin kärleksrival" (Skovdahl, 2017, 21 december). I artiklarna beskrivs upprepade gånger hur Henningsson blivit "besatt" och även ord som "Henningssons besatthet" används. I artiklarna beskrivs Henningsson även som "desperat".

Ett par år efter mordet inkluderar Aftonbladet Henningsson i en lista över vad de kallar "Sveriges farligaste kvinnor" (Frennstedt, 2016, 12 augusti). I artikeln använder författaren ord som "makabert", "ofattbart" och "uppseendeväckande". Relationen som ledde fram till mordet, beskrivs som ett "påfrestande triangelförhållande".

Relation till offret

Tidigare har vi fått vetskapen om att Madsen och kvinnan hade haft kontakt angående en intervju tidigare samma år som hon blev mördad, och träffen i ubåten var bestämd sedan innan (TT Nyhetsbyrån, 2018, 4 mars). Således var Madsen inte helt okänd för kvinnan men domen motiveras med att det var ett cyniskt och planerat sexuellt övergrepp och mord av en särskilt brutal karaktär på en slumpmässigt vald kvinna (TT Nyhetsbyrån, 2018, 26 september). Domen säger alltså att kvinnan var slumpmässig, och således uppfyller kvinnan kriterium 5 i teorin om det idealiska offret, att gärningsmannen ska vara okänd för offret.

Av empirin att döma beskrivs Madsen som väldigt osympatisk, bland annat att han ska ha ett "intresse" för "fetisch, tortyr och mord" (TT Nyhetsbyrån, 2018, 7 mars), samt att han är en

”vidrig typ” som ”saknar empati” (Kadhammar, 2018, 25 april). Detta pekar på att Madsen var ond, och i förhållande till kvinnan också stor. Vidare meddelade polisen allmänheten under utredningen om att de misstänker Madsen för att ha utsatt kvinnan för sexualbrott under särskilt försvårande omständigheter, som enligt Åklagarmyndigheten innebär att gärningspersonen bland annat utnyttjat någons skyddslöshet eller beroendeställning. Kanske kan polisens misstankar om Madsens brutala våld mot en kvinna som varit totalt försvarslös i en ubåt och som dessutom befann sig i beroendeställning till Madsen, gjort att media beskrivit Madsen som så ond. För enligt ridderlighetsteorin så är kvinnan beroende av mannens beskydd och att bli omhändertagen. Media, likt straffsystemet enligt teorin, kände kanske 1) ett starkt behov av att stå upp för kvinnan som utsatts för mordet och inte hade möjlighet att hjälpa sig själv, och 2) media kan ha sett det som sin uppgift att straffa Madsen som inte uppfyllde sin roll att skydda kvinnan som var i behov av hans skydd (Franklin & Fearn, 2008). Kanske kan förklaringen till medias beskrivning av Madsen ligga i att kvinnan sedan tidigare inte hade någon direkt relation till Madsen och att han utnyttjade beroendeställningen. Kvinnan kan således betraktas som ett idealiskt offer i det avseendet, vilket också gör Madsen till en idealisk gärningsman eftersom det idealiska offret skapar den idealiska gärningsmannen (Christie, 2018).

Då offret var flickvän till Henningssons expojkvän kan hennes relation till offret uppfattas som komplicerat. I kvällstidningarna beskrivs relationen exempelvis som ett “triangeldrama” (Holm, 2018, 25 oktober). Offret beskrivs ofta av media som kärleksrivalen, exempelvis att “den 24-åriga hästtjejen” slog sin “kärleksrival medvetslös”, samt att Henningsson var “förblindad av hat och svartsjuka mot kärleksrivalen” (Roström Andersson & Forsberg, 2014, 19 november). Av empirin att döma hade Henningsson en väldigt osund relation till offret och hennes pojkvän då det beskrivs att hon var besatt av sitt ex (Malmgren, 2017, 25 december). Och mot tjejen hade hon en hatisk inställning och var mycket svartsjuk. Henningsson var inte stor och ond i relation till offret och hon var heller inte okänd för offret och uppfyller således inte de två sista kriterierna i teorin om det idealiska offret (Christie, 2018). Henningsson beskrivs inte genomgående som en ond person av media, de beskriver henne ofta som bland annat “en lugn och skötsam djurvän” och “en vänlig hästtjej”, samt som “mycket trevlig och skötsam” (Dickson & Malm, 2014, 22 juni).

Till skillnad från Madsen så hade Henningsson sedan tidigare en relation till offret, och till skillnad från medias beskrivning om Madsen som nästan genomgående beskrivs som ond,

skildrar media Henningsson som en vanlig och skötsam tjej också. Kontrasterna mellan den goda skildringen av Henningsson och framställningen av henne som en kallsinnig mördare blir således stor. Kanske kan medias val av att beskriva Henningsson med positiva ord delvis förstås i att Henningsson sedan innan hade en relation till offret, samt att hon inte varit ond och stor i förhållande till offret. Enligt teorin om det idealiska offret kan tjejen således fullt ut inte betraktas som ett legitimt offer, och därmed blir Henningsson inte heller en idealisk gärningsperson.

Framställning av gärningspersonen

Det finns både likheter och skillnader i beskrivningarna av Madsen och Henningssons personligheter och hur de framställs i kvällstidningarna. I båda fallen beskrivs gärningspersonerna med värdeladdade ord, som bland annat att Madsen är ”patologisk lögnare” och ”känslokall” och att Henningsson är ”besatt” och ”desperat”. Men det finns en skillnad i användningen av de värdeladdade orden i beskrivningarna av Madsen eller Henningsson. En av beskrivningarna av Madsen är att han är en man utan ”medkänsla och ånger”, ”psykopat” samt har ”personlighetsstörning med psykopatiska och narcissistiska drag”. Med dessa beskrivningar kan läsaren uppfatta honom som farlig, otäck och ond. Detta kan således kopplas till Christies teoretiska begrepp ideala gärningspersonen, då gärningsmannen beskrivs som stor och ond (Christie, 2018). Egenskaperna som Madsen besitter kan relateras till den idealiska gärningsmannen. Att vara utan medkänsla, vara kaxig samt ha psykopatiska drag stämmer mer överens med en gärningsperson än ett offer. Det stärker även honom som en ond person eftersom psykopater känner ingen ånger, och vid ett begånget mord kommer hen således inte må dåligt eller ångra det. Att artikelförfattarna även tar upp Madsens intresse för mord och tortyr stärker honom som en idealisk gärningsperson. Han besitter alltså flera olika egenskaper för att vilja och kunna begå ett brott vilket stämmer väl överens med normen om en idealisk gärningsperson. Med dessa beskrivningar hamnar Madsen långt ifrån det mänskliga och normala. Ju längre ifrån man är från det desto närmare kommer man den idealiske gärningsmannen (Christie, 2018).

Vid ett fåtal tillfällen passar inte beskrivningarna av Madsen in i den idealiska gärningspersonen, som exempelvis när han beskrivs som ”professionell”, “uppfinnaren” och ”normalbegåvad man”. Samtidigt kan hans psykopatiska drag vara en anledning till att han kan bete sig “fläckfritt” och ”normalt”. I stort sett kan man se hur media byggt upp bilden av Madsen som kapabel till att utföra brottet men dessutom har möjlighet till det, vilket enbart bekräftar bilden av honom som en idealisk gärningsperson.

Som tidigare nämnt beskrivs Henningsson likaså med värdeladdade ord, men i mer positiva termer. I artiklarna om Henningsson kan läsaren få en finare och mer positiv bild av henne jämfört med Madsen. Trots att hon begått ett styckmord, som Madsen, beskrivs hon ändå som ”glad, utåtriktad och söt” och ”en lugn och skötsam djurvän”. Detta kan kopplas till ridderlighetsteorin som menar att rättssystemet gör skillnad på manliga och kvinnliga förövare. I detta fall används teorin i syfte att istället se om medierna gör skillnad på könen, det vill säga om mediernas beskrivningar om Henningsson behandlas på ett mildare sätt än Madsen. Enligt teorin innefattas inte kvinnor som begår mer mansdominerade brott av ridderligheten. I detta fall rör det sig om styckmord som är ett mansdominerat brott vilket innebär att Henningsson inte bör behandlas mildare av media. Men det som framgår i empirin är att trots brottet, behandlas hon mildare än Madsen av media. Detta motsäger dessutom en del tidigare forskning som menar att kvinnor som begår grövre brott behandlas hårdare av samhället än män eftersom de avviker från den stereotypa kvinnan (Grabe m.fl., 2006). Bilden läsaren får av Henningsson är inte att hon är så pass “farlig” som individ eller ett “monster”, vilket andra forskare hävdar att kvinnliga mördare beskrivs som (O'Donnell, 2016). Detta är ytterligare indikationer på att Henningsson innefattas av ridderligheten då hon, trots det grova brottet, inte framställs på ett så hemskt och dåligt sätt som teorin menar att dessa kvinnor gör. I artiklarna beskrivs hon som exempelvis ”svartsjuk” och ”desperat”, men dessa ord ger inte läsaren en så ”hemsk” bild utav henne. Framför allt om man jämför hennes beskrivningar med Madsens som man får en läskigare bild utav. Dessutom benämns hon som ”hästtjejen” i flertal artiklar vilket även blir hennes namn hon blir ”känd” för.

Fokuset på Henningssons “positiva” egenskaper kan kopplas till Berkowitz (2005) studie som menar att det finns en tendens hos media att fokusera på “starka och positiva” personligheter när de porträtterar kvinnliga gärningspersoner. Båda kvällstidningarna upprepade hennes omhändertagande sida, det vill säga “lugn och skötsam djurvän” och “hästtjejen”. Om en individ är bra med djur kan man relatera det till att personen är omhändertagande och god. Men som sagt skiljer sig de värdeladdade orden som används för respektive gärningsperson åt. Madsen beskrivs med fler negativa värdeladdade ord där man uppfattar honom som hemsk, otäck och ond. De värdeladdade orden som används vid beskrivningar av Henningsson är mer i positiva termer eller så är orden inte lika värdeladdade som Madsens. Dessa beskrivningar kan även kanske kopplas till att hon är kvinna, snarare än

en gärningsperson. Det vill säga att "desperat" och "svartsjuk" är egenskaper som kanske främst appliceras på en kvinna snarare än en man. Det kan man relatera till ridderlighetsteorin där stereotypa uppfattningar om kvinnan speglar hur hon behandlas av rättssystemet, eller i vårt fall kvällstidningar. Här framställs även Henningssons "sämre" egenskaper på ett relativt milt sätt vilket kan tolkas vara ett sätt att behandla henne mildare. Detta visar tydligt på att det skiljer sig vid framställningen av Madsen. Henningssons "negativa" egenskaper kan förstås som att hon är vansinnig, det vill säga "svartsjuk" och "desperat". Detta kan kopplas till Wiest och Duffy (2013), som menar att det är ett synsätt som utgör en sorts bortförklaring av gärningspersonens agerande. De hävdar att eftersom enbart tanken av att en kvinna medvetet begår ett så grovt våldsbrott är så pass osannolikt, kan det därav vara lättare för samhället att acceptera handlingen av en kvinnlig gärningsperson ifall hon porträtteras som vansinnig.

Agerande vid brottet

Tidigt beskrevs Jonna Henningssons agerande vid brottet som "iskallt" och "kallsinnigt". Liknande beskrivningar förekommer angående Peter Madsen, som beskrivs som "känslokall" och "klinisk". Det finns även likheter i hur media beskriver Henningssons och Madsens eventuella planering av brotten. Henningsson beskrivs som "lugn och säker" och att hon visste vad hon gjorde och gav sig in i. På ett liknande sätt beskrivs Madsen agerande vid brottet som cyniskt och planerat, och han skall ha haft en "djävulsk mordplan". I många aspekter liknar beskrivningarna av Henningsson och Madsen varandra vad gäller beskrivningarna av deras agerande vid brottet. Båda beskrivs som kalla, lugna och beräknande, och beskrivningarna av hur de båda gärningspersonerna skall ha planerat brotten uppvisar likheter. Vad gäller beskrivningar av de våld som användes vid brotten finns också likheter. Motiven för brotten bedöms ha varit olika, då Henningsson agerade utifrån svartsjuka, och en teori som lyfts i media är att Madsen hade ett sexuellt motiv. Det är alltså förväntat att motivet beskrivs på olika sätt. Dock finns likheter i andra aspekter. Henningsson beskrivs ha använt ett okontrollerat och brutalt våld, även termen synnerligen brutalt används, och media beskriver ingående att våldet bestod av knivhugg och slag med hammare. Liknande formuleringar förekommer i 'artiklar om Madsen, där det våld han använde beskrivs som grovt, agerandet skall ha präglats av "extrem grovhet" och tidningarna beskriver även att våldet skall ha haft prägeln av en tortyrliknande misshandel samt att mordet var av "särskilt brutal karaktär". Vidare beskrivs hur Madsen skall ha utsatt offret för såväl trubbigt som skarpt våld. Även om beskrivningarna av våldet som Madsen använde inte är lika

ingående som beskrivningarna av det våld Henningsson använde, vilket kan bero på att dödsorsaken inte kunde fastställas i detta fall, förekommer likheter. Likheterna består bland annat i att media beskriver Henningssons våld som brutalt och okontrollerat, och Madsens våld som extremt grovt och tortyrliknande.

Beskrivningarna av Madsens agerande kan kopplas till Christies teori om det ideala offret, då de åskådliggör Madsens överläge gentemot offret (Christie, 2018). Tidningarna beskriver hur Madsen utsatt offret för sexuella handlingar och våld som beskrivs som tortyrliknande. Detta kan relateras till teorin om det ideala offret eftersom en av kriterierna som skall uppfyllas för att ett offer skall uppnå status som idealoffer är att gärningspersonen kan beskrivas som ond, vilket kan anses vara uppfyllt i detta fall. Vidare skedde mordet och den efterföljande styckningen på Madsens ubåt, vilken offret besökte i sitt arbete. Det torde alltså vara möjligt att påstå att offret dels ägnade sig åt en respektabel aktivitet vid tiden för mordet, dels befann sig på en legitim plats, vilket ytterligare kan antas stärka hennes status som idealoffer. Mot bakgrund av detta hade det kanske varit möjligt att även relatera beskrivningarna av Henningssons agerande till denna teori. Detta då Henningssons agerande också beskrivs som brutalt och hänsynslöst och våldet beskrivs som okontrollerat och rasande. Vidare kan offret även i detta fall sägas ha ägnat sig åt en respektabel aktivitet och befunnit sig på en legitim plats, då hon vid tiden för mordet befann sig i sin pojkväns lägenhet. Dock kan Henningssons status som idealisk förövare och offrets status som idealoffer försvagas då de kände varandra, och en av kriterierna enligt Christie är att offer och gärningsperson är okända för varandra.

Även ridderlighetsteorin kan möjligtvis vara relevant vid båda dessa fall. Enligt denna teori kan kvinnliga gärningspersoner behandlas och bedömas mildare på grund av normer i samhället. Enligt teorin finns det dock vissa faktorer som kan motverka att kvinnor bedöms eller behandlas mildare. Detta kan exempelvis vara att den kvinnliga gärningspersonen har begått ett brott som ses som anses falla utanför den kvinnliga normen, vilket torde vara fallet med mord och styckning. Detta illustreras av forskning som visar att det är ovanligt med kvinnliga gärningspersoner vid såväl mord som styckning. Henningsson beskrivs genomgående ha använt ett brutalt och hänsynslöst våld, vilket kan indikera att hon har begått handlingar som kan anses falla utanför samhällets normer eller åsikter om hur en kvinnlig gärningsperson “skall” vara.

Mot bakgrund av ridderlighetsteorin är det sannolikt möjligt att dra slutsatsen att Madsen kommer bedömas hårdare än vad många kvinnliga gärningspersoner hade gjort. Madsen är man, vilket enligt ridderlighetsteorin är något som kan innebära att en

gärningsperson bedöms och behandlas hårdare. Vidare beskrivs det våld Madsen använde bland annat som tortyrliknande, och offret var en kvinna. Detta kan enligt ridderlighetsteorin föranleda att Madsen bedöms hårdare.

Tidningarna beskriver vid upprepade tillfällen det våld Henningsson använde som "okontrollerat" och liknar även Henningssons våld vid en "rasande attack" och skriver att våldet skedde "i fullt raseri". Detta motsäger till viss del tidningarnas beskrivningar av hur Henningsson var "lugn och säker", "iskall" och "kallsinnig". Båda beskrivningarna går dock att relatera till tidigare forskning, enligt vilken kvinnliga gärningspersoner ofta beskrivs som antingen onda eller vansinniga (Berrington & Honkatukia, 2002; Wiest & Duffy, 2013). Enligt författarna kan synen på en kvinnlig gärningsperson som ond fylla en funktion genom att detta synsätt förklarar exempelvis ett grovt våldsbrott. Detta sker genom att den "onda" kvinnan utgör en motpol till den typiska kvinnan, och gör det således lättare att förstå hur en kvinna, som annars förväntas vara god, beskyddande och omhändertagande kan begå ett grovt våldsbrott. I tidningarna beskrivs Henningsson på ett sätt som kan tolkas som typiskt feminint - vänlig, omtänksam, snäll och söt. En tolkning av detta är att beskrivningarna av Henningssons agerande som "iskall" och "kallsinnig" framställer Henningsson som "ond", det vill säga en motpol till de typiskt kvinnliga attribut hon tillskrivs.

Det andra sättet att se på en kvinnlig gärningsperson är "vansinnig" (Berrington & Honkatukia, 2002; Wiest & Duffy, 2013). Med detta synsätt kan man enligt författarna också förstå varför en kvinnlig gärningsperson begår ett grovt våldsbrott - vansinnet blir en slags bortförklaring. Tidningarna beskriver hur Henningsson agerar i "fullt raseri", "okontrollerat" och beskriver våldet som "en rasande attack". En tolkning av detta är att dessa beskrivningar framställer Henningsson som "vansinnig", något som enligt tidigare forskning utgör en förklaring till kvinnliga gärningspersoners våldsanvändning, och gör det lättare för exempelvis läsarna att förstå hur en kvinnlig gärningsperson kan använda så grovt våld.

Slutdiskussion

Syftet med denna studie var att få en djupare förståelse för hur media framställer manliga och kvinnliga styckmördare, samt dess likheter och skillnader. Nedan diskuteras respektive temas resultat med hjälp av tidigare forskning och teori. Vidare följer en metoddiskussion och avslutningsvis ges förslag till vidare forskning.

Relation till offret

Tidigare forskning pekar på att det kan finnas en tendens att framställa kvinnliga gärningspersoner som onda eller vansinniga, något som inte är lika vanligt när gärningspersonen är en man (Berrington & Honkatukia, 2002; Wiest & Duffy, 2013). Dock visar empirin att både Henningsson och Madsen framställs som onda, och Henningsson framställs ibland som mer positiv än Madsen. Vidare pekar forskning på att det kan finnas en tendens att förringa kvinnliga förövare och istället framställa dem som offer (Morrissey, 2003). Med detta kanske vi kan förstå varför media framställer Henningsson på ett positivt sätt, de skriver mycket om hennes kärlek till djur, att hon är lugn, skötsam, trevlig och en helt vanlig hästtjej. Det kan nästan uppfattas som att media vill framställa Henningsson som att hon egentligen är en god person, men att hon hade en osund relation till offret, en relation som var fylld av svartsjuka och hat som slutade i ett fruktansvärt styckmord. Nästan som att Henningsson föll offer för svartsjukan, att den olyckliga kärleken och den osunda relationen till ex pojkvännen och hans nya flickvän gjorde henne vansinnig och att hon inte själv kunde styra över handlingen.

Detta till skillnad från Madsen som genomgående beskrivs som ond och uträknande eftersom han hade planerat mordet på en kvinna som för tillfället befann sig i beroendeställning till honom. Kanske kan anledningen till att beskrivningen av Madsen är värren än Henningsson vara för att kvinnor enligt ridderlighetensteorin är svaga och i behov av mannens beskydd, men istället för att skydda offret så utnyttjade Madsen beroendeställningen och begick ett fruktansvärt styckmord på kvinnan (Franklin & Fearn, 2008).

Framställning av gärningspersonen

Det är sedan tidigare uppmärksammat att kvinnliga och manliga gärningspersoner behandlas olika av rättssystemet (Franklin & Fearn, 2008; Jewkes, 2021). Vissa hävdar att kvinnor som begår grövre brott behandlas hårdare än männen (Grabe m.fl., 2006). Det som framkommit i analysen om medias framställning av Madsen och Henningsson är att det finns en skillnad i porträtteringen. Valet av de värdeladdade orden för respektive gärningsperson skiljer sig åt. Artikelförfattarna använder mer positivt värdeladdade ord när de framställer Henningsson jämfört med Madsen som för det mesta beskrivs med negativt värdeladdade ord. Vi kan även se hur Madsen framställs som en idealisk gärningsperson då han beskrivs med egenskaper som inte är “mänskliga”. Vidare kan vi se hur Henningsson innefattas av ridderligheten trots det grova brottet hon begått. Hon framställs inte hårdare än Madsen som tidigare forskning

indikerar (Grabe m.fl, 2006). Som tidigare nämnt har tidigare forskning visat på att media stärker rådande fördomar och stereotyper samt ger en onyanserad bild av brott (Nilsson, 2013, I: Heber, Tiby, Wikman, 2013). I varje tema kan vi se hur media reproducerar föreställningarna om den ideala gärningspersonen samt hur Henningsson innefattas av ridderligheten då hon framställs mildare av media jämfört med Madsen. Dock finns det en skillnad i porträtteringen av agerande vid brottet och framställningen av Henningsson. Beskrivningarna av hur hon agerar vid styckmordet är ganska otäcka och ingående. Men hon som person framställs inte som ond, vansinnig eller hemsk.

Agerande vid brottet

Vissa brott, såsom sexual- och styckmord är sannolikt så ovanliga att de genererar mycket uppmärksamhet oavsett förövarens kön (Chopin & Beauregard, 2021; Friedman, 2008; Guggenheimer m.fl., 2021). Mot bakgrund av detta är det rimligt att förvänta sig att såväl Madsen som Henningsson får mycket uppmärksamhet i media. Det torde även vara rimligt att förvänta sig att skildringarna av det våld som använts är omfattande och detaljerat. Detta mot bakgrund av tidigare forskning som visar att det främst är sådana detaljer, det vill säga detaljerade skildringar av grovt våld, eller “the gore and violence”, samt skildringar som kan ges karaktären av en “skräckberättelse”, som får uppmärksamhet i media (Berrington & Honkatukia, 2002; Chibnall, 1977, ref. i Newburn, 2017; Grabosky & Wilson, 1989, ref. i Morrissey, 2003). Skildringarna av Madsens agerande och det våld han använde vid mordet är dock inte lika detaljerade som skildringarna av det våld Henningsson använde. Detta kan, som nämnts tidigare, möjligtvis bero på att dödsorsaken inte gick att fastställa vid det mord Madsen begick. Detta är förhållandevis vanligt vid styckmord, där det i drygt vart fjärde fall är omöjligt att fastställa dödsorsaken (Guggenheimer m.fl., 2021). I den mån Madsens våld ändå skildras beskrivs det som brutalt och hänsynslöst. Tidigare forskning indikerar att media och i någon mån allmänheten ser våld utövat av män som förväntat, eller åtminstone inte oväntat, och att det finns en tendens att sätta likhetstecken mellan maskulinitet och exempelvis aggression (Callanan & Rosenberger, 2015; Morrissey, 2003; Wiest & Duffy, 2013). Även detta kan vara en förklaring till att det våld Madsen använde inte skildras lika ingående som det våld Henningsson använde.

Slutsatser

Sammantaget kan vi konstatera att det finns vissa skillnader i hur manliga respektive kvinnliga styckmördare porträtteras i media. Madsen beskrivs genomgående med mindre

positiva termer än Henningsson, där Madsen beskrivs som “vidrig” och “psykopat”, och Henningsson ofta beskrivs som “söt”, “snäll” och “omtänksam”. Detta är i linje med tidigare forskning, som visar att det är mer sannolikt att kvinnor beskrivs med positiva egenskaper och att tidningarna mer sannolikt beskriver en kvinnlig gärningspersons utseende (Berkowitz, 2005; Berrington & Honkatukia, 2002). Såsom tidigare forskning visat kan medias porträttering av gärningspersoner få olika konsekvenser, såsom olika behandling och bedömning av kvinnliga respektive manliga gärningspersoner i rättsprocessen och förändringar i hur dömda personer behandlas (Johnson m.fl., 1997; Rosenberger & Callanan, 2011). En annan tänkbar konsekvens av medias rapportering om brott är en ökad otrygghet eller rädsla för brott bland läsarna, men det finns inget säkert samband (Ditton m.fl., 2004).

Metoddiskussion

För varje studie finns det metodologiska begränsningar och styrkor som kan ha påverkat resultatet. Vi valde att enbart utgå från en kvinnlig styckmördare och en manlig styckmördare vilket kan anses vara både en svaghet och en styrka. Anledningen till att det kan vara en svaghet är att det inte går att generalisera resultatet. Med ett större urval hade vi eventuellt kunnat dra en någorlunda generalisering. Trots att studien inte är generaliserbar kan vi se från tidigare forskning och de teoretiska begreppen ett mönster i framställningen av dessa styckmördare i analysen vilket stärker trovärdigheten (Jewkes, 2021; Morrisey, 2003; Franklin & Fearn, 2008; Grabe m.fl., 2006; Duggan, 2018). Då studiens tidsram var begränsad ansåg vi att två styckmordsfall är ett bättre val då vi kan gå på djupet med studien och analysen.

Resultatet kan även ha påverkats av att vi utgått från två av Sveriges största kvällstidningar. Det vi anser är en styrka är att de når ut till en stor läsekrets. Detta innebär att de har en stor påverkan på människors uppfattningar om offerskap och gärningsmannaskap (Nilsson, 2013, I: Heber, Tiby, Wikman, 2013). Vi upplevde därav att det är relevant att använda tidningar som når ut till flest människor. Men eftersom de är så pass stora är det möjligt att deras fokus att sälja påverkar rubriksättningen och beskrivningarna i nyhetsartiklarna. Det vill säga att de vill fånga fler läsare. Beskrivningarna kan skilja sig åt från exempelvis dagstidningar och lokalmedia. Under analysen insåg vi att det delvis var svårt att koppla samman empirin med de teoretiska begreppen, kanske hade en annan teori varit lämplig att lägga till eller ersätta. Eftersom vi skriver om män och kvinnor hade kanske någon teori som istället riktar sig in på genus, gestaltning eller liknande eventuellt bidragit till en bättre analys av empirin. Då ridderlighetsteorin diskuterar traditionella könsroller i

förhållande till hur män och kvinnor behandlas, har den ett sorts genusperspektiv. Även det ideala offret och gärningspersonen kan man förstå utgår från traditionella könsroller. Men en teori vars fokus är strikt på genus hade nog resulterat i en vassare analys.

Förslag till vidare forskning

Eftersom tidigare forskning visat på liknande resultat har denna studie således bidragit till att stärka den kriminologiska tidigare forskningen. Särskilt gällandes porträtteringen där en manlig och en kvinnlig förövare är båda dömda för uppmärksammade brott, då forskningen förefaller vara bristfällig där. Denna studie har visat att trots väldigt uppmärksammade brott, skiljer sig framställningen av en manlig och en kvinnlig styckmördare (Friedman, 2008; Petreca m.fl., 2020). Båda styckmorden väckte stor uppmärksamhet men Henningsson blev mildare behandlad av media. Vidare är det viktigt att belysa medias reproducering av den ideala gärningspersonen då den är problematisk. Den stärker samhällets syn på vem eller vilka som faller i den kategorin och leder till att män och kvinnor blir behandlade olika i en rättsprocess (Morrisey, 2003).

Eftersom båda mördat ett kvinnligt offer blir fallen ganska lika om empirin tolkas med ridderlighetsteorin, som hävdar att den som utsätter ett kvinnligt offer kommer att straffas hårdare (Franklin & Fearn, 2008). Med tanke på att kvinnan är ett offer i båda fallen så spelar kanske inte gärningspersonens kön så stor roll i just den aspekten i förhållande till ridderlighetsteorin. Framtida forskning kan inkludera fall där offret är en man. Även fall där motiven varit likadana kan framtida forskning inkludera. Vidare finns en kunskapslucka avseende hur gärningspersoner porträtteras i domar och om detta skiljer sig åt beroende på gärningspersonens kön. Då tidigare forskning visat på medias reproducering av fördomar, gärningsmannaskap samt offerskap skulle det kunna vara relevant att undersöka exempelvis olika typer av media, såsom kvällstidningar kontra dagstidningar eller rikstäckande media kontra lokalmedia (Hirdman, 2003; Nilsson, 2013, I: Heber, Tiby, Wikman, 2013).

Referenslista

Berkowitz, D. (2005). Suicide bombers as women warriors: Making news through mythical archetypes. *Journalism & Mass Communication Quarterly, 82,* 607-622. doi: 10.1177/107769900508200308

Berrington, E. & Honkatukia, P. (2002). An evil monster and a poor thing: Female violence in the media. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention, 3,* 50-72. doi: 10.1080/140438502762467209

Brottsförebyggande rådet. (2017). Brottsutvecklingen i Sverige fram till år 2015 (2017:5). Stockholm: Brottsförebyggande rådet. Hämtad från: https://bra.se/download/18.4a33c027159a89523b1ae6a8/1557227832989/2017_5_Brottsutvecklingen_i_Sverige_fram_till_ar_2015.pdf

Brottsförebyggande rådet. (2021). *Mord och dråp*. Hämtad 211117 från: https://bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/mord-och-drap

Bryman. A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 2. Stockholm: Liber

Callanan, V. & Rosenberger, J. S. (2015). Media, gender, and fear of crime. *Criminal Justice Review, 40,* 322-339. doi: 10.1177/0734016815573308

Chopin, J. & Beauregard, E. (2020). Body dismemberment in sexual homicide cases: Lust murder or rational decision? *Psychology, Crime & Law, 27, 869-889.* doi: 10.1080/1068316x.2020.1863403

Christie, N. (2018). The Ideal Victim. In M. Duggan (Ed.), *Revisiting the "Ideal Victim": Developments in Critical Victimology* (1st ed., pp. 11–24). Bristol University Press. doi: 10.2307/j.ctv301ds5.9

Danske loven: straffeloven. Hämtad från: https://danskelove.dk/straffeloven

De Matteis, M., Giorgetti, A., Viel, G,. Giraudo, C., Terranova, C., Lupi, A., Fais, P., Puggioni, A., Cecchetto, G. & Montisci, M. (2020). Homicide and concealment of the corpse. Autopsy case series and review of the literature. *International Journal of Legal Medicine, 135,* 193-205. doi: 10.1007/s00414-020-02313-0

Ditton, J., Chadee, D., Farrall, S., Gilchrist, E. & Bannister, J. (2004). From imitation to intimidation. A note on the curious and changing relationship between the media, crime and fear of crime. *British Journal of Criminology, 44,* 595-610. doi: 10.1080/14999013.2015.1134723

Duggan, M. (ed). (2018). Revisiting the 'Ideal Victim': Developments in Critical Victimology, Policy Press: Bristol.

Easteal, P., Bartels, L., Holland, K. & Nelson, N. (2015). How are women who kill portrayed in newspaper media? Connections with social values and the legal system. *Women's Studies International Forum, 51,* 31-41. doi: 10.1016/j.wsif.2015.04.003

Estrada, F., Bäckman, O. & Nilsson, A. (2016). The darker side of equality? The declining gender gap in crime: Historical trends and an enhanced analysis of staggered birth cohorts. *British Journal of Criminology, 56,* 1272-1290. doi: 10.1093/bjc/azv114

Franklin, C., Fearn, N., (2008). Gender, race, and formal court decision-making outcomes: Chivalry/paternalism, conflict theory or gender conflict? *Journal of Criminal Justice, 36,* 279-290. doi: 10.1016/j.jcrimjus.2008.04.009

Friedman, B. (2008). Unlikely warriors: How four U.S. news sources explained female suicide bombers. *Journalism & Mass Communication Quarterly, 85,* 841-859. doi: 10.1177/107769900808500408

Förordningen EU 2016/679.
https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_sv

Gillespie, L. K., Richards, T. N., Givens, E. M. & Smith, M. D. (2013). Framing deadly domestic violence: Why the media's spin matters in newspaper coverage of femicide. *Violence Against Women, 19,* 222-245. doi: 10.1177/1077801213476457

Goldstein, J. (1999). The attractions of violent entertainment. *Media Psychology, 1,* 271-282. doi: 10.1207/s1532785xmep0103_5

Grabe, M., Trager K., Lear, M. & Rauch, J. (2006). Gender in crime news: A case study test of the chivalry hypothesis. *Mass communication and society*, *9*, 137-163. doi: 10.1207/s15327825mcs0902_2

Guggenheimer, D., Caman, S., Sturup, J., Thiblin, I. & Zilg, B. (2021). Criminal mutilation in Sweden from 1991 to 2017. *Journal of Forensic Sciences, 66,* 1788–1796. doi: 10.46944/9789057187162.3

Hirdman, Y. (2003). *Genus: om det stabilas föränderliga former*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Jewkes, Y. (2021). *Media and crime*. (3d ed.) Malmö: MTM.

Johnson, W. W., Bennett, K. & Flanagan, T. J. (1997). Getting tough on prisoners: Results from the National Corrections Executive Survey, 1995 *Crime & Delinquency, 43,* 24-41. doi: 10.1177/0011128797043001002

Konopka, T., Bolechała, F., Strona, M. & Kopacz, P. (2016). Homicides with corpse dismemberment in the material collected by the Department of Forensic Medicine, Krakow, Poland. *Archives of Forensic Medicine and Criminology, 4,* 220-234. doi: 10.5114/amsik.2016.68098

Lauritsen, J. L., Heimer, K. & Lynch., J. P. (2009). Trends in the gender gap in violent offending: New evidence from the national crime victimization survey. *Criminology, 47,* 361-399. doi: 10.1111/j.1745-9125.2009.00149.x

Liem, M., Suonpää, K., Lehti, M., Kivivuori, J., Granath, S., Walser, S. & Killias, M. (2019). Homicide clearance in Western Europe. *European Journal of Criminology, 16,* 81–101. doi: 10.1177/1477370818764840

Morgan, S. J. & Chermak, S. M. (2021). In the shadows: A content analysis of the media's portrayal of gender in far-right, far-left, and jihadist terrorists. *Deviant Behavior, 42,* 933-949. doi: 10.1080/01639625.2019.1706353

Morrissey, B. (2003). *When women kill : questions of agency and subjectivity.* London: Routledge

Newman, N., Fletcher, R., Kalogeropoulos, A., Levy, D. A. L. & Kleis Nielsen, R. (2017). *Reuters Institute Digital News Report 2017*. Oxford: Reuters Institute for the Study of Journalism. Hämtad från Reuters Institute: https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/Digital%20News%20Report%202017%20web_0.pdf

Newburn, T. (2017). *Criminology. Third edition.* New York: Routledge

Nilsson, B. (2013). "Brottsoffer i nutida svensk dags- och kvällspress - en studie i offerskapets logiker". I: Heber, A., Tiby, E. & Wikman, S. (red.) (2012). *Viktimologisk forskning: [brottsoffer i teori och metod]*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

O'Donnell, B. (2016). Male and female murderers in newspapers: Are they portrayed differently? *Fields: Journal of Huddersfield student research, 2.* doi: 10.5920/fields.2016.2118

Paquette Boots, D. & Wareham, J. (2013). A gendered view of violence. I C. Renzetti., S. Miller & A. Gover (Red.). *Routledge International Handbook of Crime and Gender Studies.* (s. 161-173). Oxon: Routledge

Petreca, V. G., Burgess, A. W., Stone, M. H. & Brucato, G. (2020). Dismemberment and mutilation: A data-driven exploration of patterns, motives, and styles. *Journal of Forensic Sciences, 65,* 888-896. doi: 10.1111/1556-4029.1 4274

Pollack, E. (2001). En studie i medier och brott [Doktorsavhandling]. Stockholms Universitet.

Pollack, E. (2021). Medierna och brottsjournalistiken. I P. A. Granhag, L. A. Strömwall, K. Ask & S. Landström (red.) (2021). *Handbok i rättspsykologi*. (s. 143-157). (Andra upplagan). Stockholm: Liber.

Renzetti, C., Miller, S. & Gover, A. *Routledge International Handbook of Crime and Gender Studies.* Oxon: Routledge.

Rodriguez, F. S., Curry, R. T. & Lee, G. (2006). Gender differences in criminal sentencing: Do effects vary across violent, property, and drug offenses? *Social Science Quarterly, 87,* 318-339. doi: 10.1111/j.1540-6237.2006.00383.x

Rosenberger, J. S. & Callanan, V. J. (2011). The influence of media on penal attitudes. *Criminal Justice Reviews, 36,* 435-455. doi: 10.1177/0734016811428779

SFS 1962:700. *Brottsbalk.* Stockholm: Justitiedepartementet L5

Steffensmeier, D., Zhong, H., Ackerman, J., Schwartz, J. & Agha, S. (2006). Gender gap trends for violent crimes, 1980 to 2003. A UCR-NCVS comparison. *Feminist Criminology, 1,* 72-98. doi: 10.1177/1557085105283953

Tracy, P., Kempf-Leonard, K. & Abramoske-James, S. (2009). Gender differences in delinquency and juvenile justice processing evidence from national data. *Crime & Delinquency, 55,* 171-215. doi: 10.1177/0011128708330628

Trägårdh, K., Nilsson, T., Granath, S. & Sturup, J. A time trend study of Swedish male and female homicide offenders from 1990 to 2010. *International Journal of Forensic Mental Health, 15,* 125-135. doi: 10.1080/14999013.2016.1152615

Vetenskapsrådet. (2002). Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Stockholm: Vetenskapsrådet

Wiest, J. B. & Duffy, M. (2013). The impact of gender roles on verdicts and sentences in cases of filicide. *Criminal Justice Studies, 26,* 347-365. doi: 10.1080/1478601X.2012.733873

Wilke-Schalhorst, N., Schröder, A. S., Püschel, K. & Edler, C. (2019). Corpse dismemberment in Hamburg, Germany from 1959 to 2016. *Forensic Science International, 300,* 145-150. doi: 10.1016/j.forsciint.2019.04.038

Yin, R, K. (2013). Kvalitativ forskning från start till mål. (1 uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Tidningsartiklar

Aschberg, R. & Tagesson, E. (2014, 30 juni). Hälsningen till exet: Lycka till. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/OnlrJV/halsningen-till-exet-lycka-till

Cantwell, O. (2014, 2 december). Cantwell: ”Hur kan man mörda och googla på katter?. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/XwzL2n/cantwell-hur-kan-man-morda-och-googla-pa-katter

Cantwell, O. (2014, 19 december). Ryttarinnan tar en stor risk om hon överklagar domen. *Aftonbladet.* Hämtad från: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/kaKr09/ryttarinnan-tar-en-stor-risk-om-hon-overklagar-domen

Cantwell, O. (2015, 18 mars). Livstidsdomen förvånar inte. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/WLJ40d/livstidsdomen-forvanar-inte

Carlsson, D., Larsson, C. (2018, 12 september). Tvåbarnsmamman: Jag valde Peter Madsen före mitt jobb. *Expressen*.

https://www.expressen.se/kvallsposten/tvabarnsmamman-jag-valde-peter-madsen-fore-mitt-jobb/

Dickson, S. & Malm, C. (2014, 22 juni). Kvinnan häktas för mordet i Askersund. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/kaK35L/kvinnan-haktas-for-mordet-i-askersund

Forsberg, O. (2014, 3 december). "Jag ville bara skrämma henne". *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/4drJ49/jag-ville-bara-skramma-henne

Forsberg, O. & Stambro, J. (2015, 18 mars). Hovrätten dömer Jonna, 25, till livstid. *Aftonbladet* https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/vm9vVw/hovratten-domer-jonna-25-till-livstid

Frennstedt, T. (2016, 12 augusti). Här är Sveriges farligaste kvinnor. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/1ky0xK/har-ar-sveriges-farligaste-kvinnor

Hangasmaa, K. (2018, 18 september). Madsen ute i det fria för att besöka optikern. *Expressen*. https://www.expressen.se/kvallsposten/madsen-ute-i-det-fria-for-att-besoka-optikern/

Hellberg, M. (2014, 20 november). Hästtjejens brev till exet- på mordplatsen. *Expressen.* Hämtad från: https://www.expressen.se/nyheter/hasttjejens-brev-till-exet--pa-mordplatsen/

Hellberg, M. (2014, 2 december). Här är hästtjejens ord om styckmordet. *Expressen.* Hämtad från: https://www.expressen.se/nyheter/inloggad/har-ar-hasttjejens-ord-om-styckmordet/

Holm, G. (2018, 25 oktober). Så blev hästtjejen Jonna Henningsson styckmördare. *Expressen.* Hämtad från: https://www.expressen.se/nyheter/sa-blev-hasttjejen-jonna-henningsson-styckmordare/

Kadhammar, P. (2018, 5 april). Peter Madsen, en leende man utan ånger och medkänsla. *Aftonbladet*. Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/KvqP1X/peter-madsen-en-leende-man-utan-anger-och-medkansla

Kadhammar, P. (2018, 25 april). En tyst och bedövad Peter Madsen lyssnade på domen. *Aftonbladet*. Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/XwBkQm/en-tyst-och-bedovad-peter-madsen-lyssnade-pa-domen

Larsson, S. (2017, 24 oktober). Peter Madsen såg sin döde pappa - och gick. *Expressen*. Hämtad från: https://www.expressen.se/kvallsposten/peter-madsen-sag-sin-dode-pappa-och-gick/

Larsson, P. J. (2019, 7 juli). Livet i fängelse för den tidigare hästtjejen som blev styckmördare. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/awap6E/livet-i-fangelse-for-den-tidigare-hasttjejen-som-blev-styckmordare

Larsson, S. (2018, 10 mars). Peter Madsens kyla i rätten: "inte levande". *Expressen*. Hämtad från: https://www.expressen.se/kvallsposten/peter-madsens-kyla-i-ratten-inte-levande/

Malmgren, K. (2017, 25 december). Styckmördarens hotfulla svartsjuka från fängelset. *Expressen.* Hämtad från: https://www.expressen.se/nyheter/brottscentralen/styckmordarens-hotfulla-svartsjuka-fran-fangelset/

Nordblad, V. (2021, 15 september). Madsen kan förbjudas träffa sin fru: "Sexism". *Expressen.* Hämtad från: https://www.expressen.se/kvallsposten/krim/madsen-kan-forbjudas-traffa-sin-fru-sexism/

Nordström, I., Nygren, S. (2018, 23 januari). Åtalet mot Madsen: Misshandlade Kim Wall före mordet. Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/8wBAgr/atalet-mot-madsen-misshandlade-kim-wall-fore-mordet

Nygren, S. (2018, 24 november). Åklagaren: jag ville ge Kim Walls familj en kram. *Aftonbladet*. Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/4dkxAV/aklagaren-jag-ville-ge-kim-walls-familj-en-kram

Rapp, J. (2018, 5 april). Madsen visar inte ångest kring Kim Walls död - känslosam över konst. *Aftonbladet*. Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/krim/a/G1qB5V/madsen-visar-inte-angest-kring-kim-walls-dod--kanslosam-over-konst

Roström Andersson, S. & Forsberg, O. (2014, 19 november). Styckade sin kärleksrival – nu åtalas hon för mordet. *Aftonbladet.* Hämtad från:

https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/A2x9oq/styckade-sin-karleksrival--nu-atalas-hon-for-mordet

Stenquist, V. (2014, 2 december). Kvinna inför rätta för styckmord. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/oR1QPR/kvinna-infor-ratta-for-styckmord

Stenquist, V. (2014, 9 december). Rättegången mot "ryttarinnan" fortsätter. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Rx4pjd/rattegangen-mot-ryttarinnan-fortsatter

Strömberg, L. (2018, 6 september). Fängelsevakt var Madsens kärleksstöd i domstolen. *Expressen*. Hämtad från: https://www.expressen.se/kvallsposten/fangelsevakt-var-madsens-karleksstod-i-hovratten/

Strömberg, L., Strömberg, M. (2018, 26 september). Peter Madsen döms till livstids fängelse för mordet på Kim Wall. *Expressen*. Hämtad från: https://www.expressen.se/kvallsposten/madsens-kamp-for-att-slippa-livstidsstraff/

Strömberg, L. (2018, 4 juni). Peter Madsens vän: Då insåg jag sanningen. *Expressen.* Hämtad från: https://www.expressen.se/kvallsposten/peter-madsens-van-da-insag-jag-sanningen/

Strömberg, M., Vickhoff, A. (2017, 1 oktober). Mysteriet med Peter Madsens dubbelliv. *Expressen*. Hämtad från: https://www.expressen.se/kvallsposten/mysteriet-med-peter-madsens-dubbelliv/

Syrén, M., Johansson, H. & Hellberg, M. (2014, 19 november). "Fick panik när kvinnan var död". *Expressen.* Hämtad från: https://www.expressen.se/nyheter/fick-panik-nar-kvinnan-var-dod/

TT Nyhetsbyrån. (2018, 23 januari). Sexuell drivkraft kan ligga bakom Walls död. *Aftonbladet*. Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/On3xPA/sexuell-drivkraft-kan-ligga-bakom-walls-dod

TT Nyhetsbyrån. (2018, 4 mars). Ubåtsfallet som ständigt blev obehagligare. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/kae1bL/ubatsfallet-som-standigt-blev-obehagligare

TT Nyhetsbyrån. (2018, 7 mars). Massivt medieintresse för ubåtsfallet. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/9mGW1E/massivt-medieintresse-for-ubatsfallet

TT Nyhetsbyrån. (2018, 1 maj). Detaljerna som fick Peter Madsen fälld. *Aftonbladet*. Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/BJBggg/detaljerna-som-fick-peter-madsen-falld

TT Nyhetsbyrån. (2018, 26 september). Hårdaste straffet står fast för Peter Madsen. *Aftonbladet*. Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/QlbAj8/hardaste-straffet-star-fast-for-peter-madsen

Wågenberg, J. (2014, 24 juni). Beskrivs som ”vänlig hästtjej” – misstänks för styckmord. *Aftonbladet.* Hämtad från: https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/4drzKV/beskrivs-som-vanlig-hasttjej--misstanks-for-styckmord